hasan hüseyin

ÖHHÖÖÖ!

bilgi yayınevi

hasan hüseyin • Öhhööö!

b

BİLGİ YAYINLARI : 255
YENİ MİZAH DİZİSİ : 53

ISBN 975 - 494 - 474 - 1
94 . 06 . Y. 0105 . 0717

Birinci Basım 1964

İkinci Basım
Ekim 1994

BİLGİ YAYINEVİ
Meşrutiyet Cad. 46 / A
Telf. : 431 81 22 - 434 12 71
434 49 98 - 434 49 99
Faks : 431 77 58
06420 Yenişehir - Ankara

BİLGİ DAĞITIM
Babıâli Cad. 19 / 2
Telf. : 522 52 01 - 526 70 97
Faks : 527 41 19
34360 Cağaloğlu - İstanbul

HASAN HÜSEYİN

Öhhööö!..

mizah öyküleri

BİLGİ YAYINEVİ

kapak düzeni : fahri karagözoğlu

HASAN HÜSEYİN'in yayımlanmış yapıtları :

şiir :

kavel (1963 yeditepe şiir armağanı, 6. basım)
temmuz bildirisi (5. basım)
kızılırmak (9. basım)
kızılkuğu – şiirin uyanışı (trt – 1970 kitap başarı ödülü, 5. basım)
ağlasun ayşafağı (5. basım, yapıtın tümü)
oğlak (6. basım)
acıyı bal eyledik (10. basım)
kelepçemin karasında bir ak güvercin (5. basım)
koçero vatan şiiri (4. basım)
haziranda ölmek zor (5. basım)
filizkıran fırtınası (1981 ö. f. toprak ve nevzat üstün şiir ödülleri, 5. basım)
acılara tutunmak (4. basım)
ışıklarla oynamayın (4. basım)
kandan kına yakılmaz (5. basım)
tohumlar tuz içinde

öykü :

öhhöööööl (2. basım)
made in turkey (3. basım)
bıyıklar konuşuyor (3. basım)

gezi :

bağdat basra yollarında

çalışma :

kalmasın ellerim sizlerden uzak (bedrettin cömert'in şiirleri, 1979)
eleştiriye beş kala (bedrettin cömert'in eleştiri yazıları, 1981)

çocuk kitapları :

1) eşeğin gözyaşları, 2) aşıcı baba, 3) ormanın öcü, 4) ressamın bıldırcınları, 5) becerikli çocuğun düşleri.

dizgi : font matbaacılık
tel : 230 30 30
baskı : cantekin matbaacılık yayıncılık ticaret ltd. şti.
tel : 433 30 84 – 435 83 56

İÇİNDEKİLER

İKİNCİ BASIM İÇİN BİRKAÇ SÖZ

"Öhhööö!"; Hasan Hüseyin'in, Kavel adlı şiir kitabından sonraki ilk düzyazı yapıtıydı.

Kapak düzenini Sait Maden'in yaptığı kitap Ankara'da; 1964 yılının haziran ayında, Sosyal Adalet dergisinin Sanat ve Edebiyat Dizisi-1 numaralı yayını olarak, Yargıçoğlu Basımevinde dizildi, 3 lira fiyatla 3 bin adet basıldı. Kapakta Hüseyin Korkmazgil adı kullanılmıştı. Ve kitabın tüm geliri, Türkiye İşçi Partisi'ne bırakılıyordu. O zaman, arka kapakta şu sözlere yer verildi: " 'Öhhööö!'de okuyacağınız hikâyeler, Hüseyin Korkmazgil'in çeşitli dergi ve gazetelerde yayımlanmış hikâyelerinin bir bölüğüdür. Yazdığı gibi yaşayan ve yaşadığı gibi yazan Hüseyin Korkmazgil, 'en büyük düşmanım kalleşlik, döneklik, şarklı kurnazlığı ve emeğe saygısızlıktır. Her çağ, her dönem başka gülmüştür. Ama ben, öfkenin kahkahasını yakalamaya çalışıyorum. Çünkü yaşadığımız, sessiz bir öfkeden başka bir şey değildir. Sessiz ve sürekli bir öfke! Bu öfkeden neler doğacağını zaman gösterecektir. Mizahçı, kralın soytarısı değildir! Gerçekçi olmak zorundayız. Yazarı, sanatçısı, düşünürü kaytaran ülkeden hayır gelmez! Benim namus anlayışımı emek belirler..' demektedir. 'Kavel' adlı şiir kitabıyla 1963 Yeditepe Şiir Armağa-

nı'nı alan Hasan Hüseyin, Hüseyin Korkmazgil'den başkası değildir. Bu kitaptaki hikâyeleri severek, beğenerek okuyacağınızı umuyoruz..."

Bakıyorum da; aradan, tamıtamına 30 yıl geçmiş! Öteki yapıtları gibi, "Öhhööö!"nün de bu yeni basımı, yazık ki ozanın ellerinde kotarılamadı. İlkin, kitaplarına girmemiş olan pek çok hikâyesinden seçmeler yapıp "Öhhööö!"ye eklemek istedim. Sonra.. vazgeçtim; fazlası var eksiği yok, 30 yıl önceki a'dan z'ye koşullar, inadına sürüyor, tıpkısıyla!

Kitabın özgününü yinelemek yetecek diye düşündüm.

Azime Korkmazgil
Ağlasun, Haziran 1994

ÖHHÖÖÖ!

Hemen aklınıza hatmiler, şuruplar, haplar, iğneler, daha bir sürü ıvır zıvır geldi değil mi? Haklısınız. Fakat peşin söyliyeyim ki ben doktor falan değilim. Vaktiyle olmak istemiştim ama, annem bırakmadı; "a oğlum" dedi, "n'aapacaksın doktorluğu? Bırak, herkes kendi kendine, ağır ağır, canının istediği gibi ölsün." Bunun üzerine vazgeçtim doktor olmaktan. Size anlatacaklarımın doktorlukla ilgisi, ilişiği yok. Hani bir şeyler anlat dediniz de...

Şöyle bir düşünüyorum da, ömrümüz kuru bir öksürükten başka bir şey değil azizim. Cıgara içer öksürürüz. Cıgarayı değiştirir öksürürüz. Nargile tokurdatır öksürürüz. Üşütür öksürürüz. Yaşlanır öksürürüz. Birine sövmek isteriz, sövemeyiz, öksürürüz. Yanlış lokma yutar, öksürürüz. Öksürmek için öksürürüz. Öksürmek çok önemlidir azizim. Hatta, öksürmemekten bile önemlidir!

Diyelim ki radyo başındasınız. Pek önemli bir kişinin pek önemli bir konuşmasını dinliyorsunuz. Ya da piyangonun sonuçlarını. Birden bir öksürük yapıştı gırtlağınıza, n'aaparsınız? Herhalde "Yaşasın Vatan Cephesi!" diye bağırmazsınız, değil mi?

Diyelim ki konserdesiniz. Sağlığında aç gezmiş bir sanatçının, ölümünden sonra milyonlar eden bir eserini dinliyorsunuz. Bir gıcık yapıştı gırtlağınıza, n'aaparsınız? Diyelim ki kapı dinliyorsunuz, diyelim ki hırsızsınız, diyelim ki... Ne diyelim? Zamparasınız diyelim. Öksürük geldi, n'aaparsinız? Klarnet çalıyorsunuz, zurna çalıyorsunuz, caz düdüklerinden birini çalıyorsunuz... Öksürük geldi, n'aaparsınız? Hepsi hiç de, beni en çok ne güldürür, biliyor musunuz? Kadın kocasını savmış, kırığını almıştır içeri. Allah ne verdiyse ortaya koymuş, sevişiyorlar. Ey ulvi ve bilmem ne gece, yıllarca devam et! Etse iyi ya, etmeyiverirse? Ulvi gecenin orta yerinde film koparsa? Öyle ya, herkesin ulvi gecesini de polis bekliyecek değil ya!... Varsa, karyolanın altı; yoksa, dolaba, kömürlüğe, ambara falan iteliyecektir kadıncağız, kırığını. N'aapsın? Her evde de gizli kapılar bulunmaz ya, diktatörlerin, diktatör taslaklarının, yok bilmem saltanat ağalarının köşklerindeki gibi... Sonra da, uykudan kalkmış gibi, varıp kapıyı açacak, pek sevgili kocacığını alacaktır içeri. Yutturabilirse, bir güzelce de haşlıyacaktır tabii! "Hep böyle yaparsın! Ne sünepe erkeksin sen ayol! Bu saatte gelinir mi?" Elbette haklı kadıncağız! Ama, ya o sırada üçüncünün gıcığı tutar da, ufaktan bir "öhhöö!" derse saklandığı yerden? Hadi bakalım, ayıkla vatandaşı Demokrat Parti'den...

İşte böyleee... Ama geçelim bunları. Bunlar zorunlu öksürük bölümüne girer. Benim anlatmak istediğim zorunlu öksürük değil, zorlama öksürüktür. Hani şu elde olarak zırızırına, ıkına-

sıkına öksürmek var ya, işte o! Psikolojik öksürük de diyebiliriz buna. Siz isterseniz sosyal deyin, daha iyi. Nasıl olsa artık "sosyal", "sosyalizm" gibi sözcüklerden kimse korkmuyor. Şimdi artık herkes çorbasına tuz biber yerine "sosyalizm" ekip de öyle içiyor. Yarın çarşıya çıkarsınız ki, "sosyalist berber", "sosyalizm bakkaliyesi", "sosyal kasap" gibi tabelalar asılmış dükkânlara. Dünya bu kardeşim, belli mi olur!...

Vaktiyle bir mahkeme dinlemeye gitmiştim. Bir adam bir adamın bir yumrukta bir gözünü patlatmıştı. Patlatmıştı dedikse, adamcağız tek gözünü cebine koyup da gelmemişti tabii mahkemeye. Gözü patlamıştı, o kadar. Sizin hiç gözünüz patladı mı? Kurbağanın gözü her zaman patlaktır. Susuz kaldı mı daha çok patlarmış. Ama biz aç da kalıyoruz, susuz da, yine de gözümüz patlamıyor! Şaşılacak şey, değil mi? Ah şu ev kirasını verebilsek! Bodrum kat falan dediğimiz yok yahu, yıldızlar oramızı buramızı seyretmesinler de geceleri açıldıkça... Haa, bakın ne anlatacaktım ben size... Evet, bir adam bir adamın bir yumrukta bir gözünü patlatmıştı. Sanık yerinde orta boylu, keş benizli, elmacık kemikleri... Hıh, sanki ne gereği var elmacık kemiklerinin? Sanık noktalıvirgüle benzer bir adamdı. Eh, şöyle otuz beşlik falan... Davacı da küt burunlu, patlak gözlü –bir gözünü de öteki patlatmıştı ya– çıplak enseli biri. Atsineği gibi de sevimli kerata. Evet, haklısınız. Ağzın, burnun, ensenin ne gereği var hikâyede? Ama ben daha sosyalist olamadım kardeşim. Ben daha kişiyi etiyle, buduyla, kellesiyle, kulağıyla tanımlayabiliyorum. İlerde

sosyalist olursam, o zaman da sosyal portreler çizerim size.

Yargıç, gözü patlatılana sordu:

– Neyle vurdu bu adam senin gözüne?

Adam önce, "muştayla" diyecekti, sonra vazgeçti:

– Yumrukla vurdu efendim, dedi.

Yargıç sanığa döndü:

– Ne diyorsun?

O da inkâr etmek istedi, kıvıramadı:

– Evet, yumrukla, dedi.

– Peki, niçin vurdun?

– Ben ordan geçiyordum efendim. Bu adam bana "öhhö öhhö" dedi efendim.

– Yaa, demek bu sana "öhhö öhö" dedi, sen de oturttun yumruğu herifin gözüne ha?

– Evet, oturttum hâkim bey!

Yargıç bir süre baktı sanığa:

– İyi yapmışsın, dedi.

Sonra gözü patlatılana döndü:

– Bak, ne diyor! Sen kendisine "öhhö öhö" demişsin, öyle mi?

Beriki önce inkâr etmek istedi, fakat kıvıramadı:

– E... evet, dedim efendim, dedi.

– Dedin? Peki, niçin dedin? Ne demek o "öhhö öhö?"

– Hiiiç!... Öhhö öhö diyesim geldi, dedim. Bundan kendisine ne, hâkim bey?

Sanık hopladı:

– Hayır hâkim bey, asla kabul etmem! Du-

rup dururken öhhö öhö diyesi gelmez bir adamın. Yüreğinde bir kötülük olmasa..

Gözü patlatılan bir kolunu yargıca, bir kolunu sanığa uzattı:

– Şuna bak be!... Öksüresim geldi, öksürdüm. Kendisine ne, hâkim bey?

– Nasıl bana ne?

- Sana ne be? Allah allah!... Deli mi ne?

– Ulan, nasıl bana ne?

Yargıç masaya vurdu:

– Susun bakıyım, susun! Sokak mı burası? Atarım şimdi ikinizi de aşağı! Aaa!...

– Durup dururken ne diye öksüresi gelsin efendim? diye dikeldi sanık. Yüreğinde bir erik kurusu olmasa...

İşe bakın ki salonda bir öksürüktür başlamıştı. Yargıç da öksürüyordu:

– Peki efendim, gelmiş işte, n'aapalım? Öhhö...

– Hayır efendim, gelemez! Öhhö... Durup dururken öksüresi... öhhö.. gelemez efendim..

Yargıç biraz kızgın:

-- Canım, işte hepimiz öksürüyoruz, ne var bunda? Öhhö..

– O öksürük başka, bu öksürük başka, hâkim bey. Öhhö öhö..

– Allah allah... Öhhö öhhö... Peki ne demek istiyorsun? Öhhö... Yani bu adam sana öhhö derse kıyamet mi kopar?

– Kopar efendim!

– Yani ne olur?

– Çok şey olur efendim! Yani, demektir ki...

öhhö... demektir ki, hâşâ burdan dışarı... öhhö öhö... dışarı... ben senin ananı avradını... öhhö...

Yargıcın kaşları çatıldı:

– Yaaa!... Nerden biliyorsun böyle demek istediğini?

– Hayır efendim, hayır! diye atıldı gözü patlatılan. Vallahi de, billahi de, iki çocuğumun ölüsünü öpeyim ki hâkim bey... öhhö öhö... rrr...

Yargıç, sanığa dönüp yüzünü eline dayadı:

– Peki, başka ne demektir?

– Öhhö öhö öö.. Boy.. öhö öhö.. boynuzlu demektir efendim.

– Hımm... Yani bu adam öhhö öhö yapmakla, sana boynuzlu demek istedi, öyle mi? Öhhö öhö..

Gözü patlatılan gürledi:

– Hayır efendim, hayır! Namussuzum ki şeyini şey ediyor... Dinini yıkıyor efendim. Öhhö öhö... Dinini... öhhööö...

Salondakiler bir hal olmuşlardı öksürmekten. Kendimizi tutmak istedikçe öksürüyorduk. Yargıç, gözü patlatılanı azarladı, yumrukçuya döndü:

– Başka ne demektir?

– Başka ne olsun hâkim bey? Öhhö öhö... anama avradıma sövdükten sonra... bana... öhö... boynuzlu dedikten... sonra...

Davacı bir türlü duramıyordu yerinde:

– Vallahi de, billahi de...

Diye başlayınca yargıç kaşlarını çattı, sanığa döndü:

– Evet, başka?

– Başka da... Şey demektir efendim... öhhö... şey... yani, sen falanca kadının oğlu değil mişin? Onun için öhhö öhö demektir efendim. Yani benim anamın şey olduğunu... öhhö... anlatmak istiyor.

Yargıç uzun uzun düşündü:

– Demek, bu adam öhhö öhö yapmakla!.

– Evet efendim. Daha da neler neler!.

– Peki ama, bunları söylemesine sebep ne? Aranızda bir husumet var mıydı eskiden?

– Yok efendim! Ben kendisine bir şey yapmadım ki... öhhö..

Gözü patlatılan hık – mık ettiyse de, "öhhö öhö"nün bilirkişiden sorulması için gün atıldı.

Eğer benden sorulsaydı, ne derdim biliyor musunuz? "Evet sayın yargıç" derdim, "yumruğu vuran haklı. Dedikleri hep doğrudur yumrukçunun. Adamcağız karısından yana hep işkillidir. Çünkü karısı falancanın kızıdır. Falanca, filancanın karısıdır. O filanca bu falancayı nicelerine peşkeş çekti bugünkü mevkiine erişebilmek için, aylık gelirini beş binden aşağı düşürmemek için, özel Mercedes'ten inmemek için. İşte bu yumrukçunun karısı, o falancayla filancanın kızıdır. Çekirdekten yetişmedir. İstiyor ki kocacığı da kendi babası gibi lüks içinde yaşasın. Kocacığı da olup bitenleri biliyor. Ama sesini çıkaramıyor. Bu yüzden kulaklarının ucunacak işkilli. Uyku muyku hakgetire! Eee, şimdi bu durumda, bu patavatsız da adamcağızın karşısına geçer de öhhö öhö yaparsaaaa!... Evet sayın yargıç, yumrukçu haklı! Ödüm kopuyor bir gün benim de gözümü patlatırlar diye...

ŞAH KARMASI

Tarih okumayı sevmem, bir; müzeleri gezmeyi sevmem, iki. Ama ne zaman bir şah, şehinşah, padişah, kral sözü edilse, gözlerimin önünde atlar, saraylar, havuzlar, muhafızlar, kavuklar, kavuklular, davullar, bandolar, tahtlar, tahtıravanlar, şadırvanlar, şamaroğlanları, kordonlu kapıcılar, cariyeler, lalalar, av köpekleri, ev köpekleri, sevici köpekler, sevişken köpekler, lüks arabalar, tarlalar, çiftlikler, seyisler, fermanlar, buyruklar, kelleler, halılar, ipekliler, etliler, sütlüler, kullar - köleler... ne bileyim, bir sürü şey uçuşur. Şah, padişah, kral denilince, hiçbir zaman iktiyozorüs, piterodaktilüs, iguanadon gibi, soyu müzelerde kalmış yaratıklar gelmez aklıma. Siz bakmayın, tarihi, müzeleri sevmem dedim ama, kim bilir, belki de seviyorumdur da haberim yoktur bundan benim. İnsanın bir anda her şeyden haberi olmasına imkân var mı? Hele kendi içdünyasında olup - bitenlerden?... Peki ama, neden öyleyse, şah denilince, kral denilince, padişah denilince iguanadon, iktiyozorüs falan filan geliyor aklıma? Kim demiş, gelmiyor diye!? Ve neden, burnum üşüyünce soğan yahnisi kokar burnuma? Ve neden, çarşamba deyince çamaşır gelir aklıma? Anayasa denilince itfaiye hortumu? Ne bileyim ben?

Evet, tarih okumayı da severim, müzeleri dolaşmayı da... Bu arada şahları, padişahları, şehinşahları ve hatta kralları da pek sevdiğimi söyliyebilirim. İguanadona gelince... Eh, onu da severim herhalde. Niçin sevmiyecekmişim? Soyunun bitmiş olması sevmeme engel değil ki... Vesaire...

Sahi, ben hiç padişah görmedim. Kral da görmedim... Hatta şah da görmedim. Doğrusu, utanılacak şey. Uçağa binmemiş olmak kusur değil ama, şah görmemek, şehinşah görmemek ve hatta kral görmemek büyük ayıp. Çünkü gerisi yok. Oysa uçağın gerisi var. Uçak hiç bitmez ki... Onun için, mutlaka bir şah filan görmeliyim.

Ah bilseniz, ne çok şey var şu dünyada görülecek! Örneğin ben, bey gördüm, ama beylerbeyi görmedim. Ağa gördüm, ama ağahan görmedim. Şehinşah, şahlarşahı demekmiş. Amma da laf! Bir de bâdişah varmış, edebiyat öğretmenimiz söylerdi. Ve bâdişah hiçbir zaman padişah demek değilmiş ve ayıpmış söylemesi. Zira "bâd" yel demekmiş, yel ise yellenmekten gelirmiş. Bâdişah demek, şahın yeli demekmiş ve ayıpmış söylemesi. Ee, n'ooluyor şimdi? Yani şahın çevresinde dönenler şahın şeyi mi oluyorlar? Ah, ne ayıp!

O gün evden çıkarken şah diye bir şey yoktu aklımda. Hatta, şaha benzer bir şeyler de düşündüğümü sanmıyorum pek. Sabah saat dokuzda kalktım; banyo yapmam gerekiyordu, yaptım; yazı yazmam gerekiyordu, yazdım, hem birkaç türlü yazı; sonra öğle vakti makarna yedim, onu

da biliyorum; hatta makarna yerken Karavan filmini düşündüğümü de biliyorum; oysa ben o filmi görmedim, şimdi kalkıp da övünmenin ne gereği var? Ama, bütün bunları yaparken şah diye bir konu geçmedi evde. Kravatımı bağlarken salon penceresinden dışarıya bakıyordum; iyice dışarıya baktığım da söylenemez ya; o sırada karşıdaki evin çatısına bir baykuş kondu, arkası güneşe, yüzü bize dönüktü; kanatlarını çırptı, sonra başını kanatları arasında gezdirdi, ama bunu bir jest olsun diye, poz olsun diye yapmadı. Baykuşun...

İşte tam o sırada yanıbaşımda biri (belki de kadın):

– Ayyy, eve baykuş kondu, diye bir çığlık attı.

Doğrusu, anlıyamadım. Eve baykuş konması mı önemliydi, yoksa baykuşun eve konması mı? İşte o zaman Civan Ağa'yı düşünüyordum. Civan Ağa heybetli bir toprak ağasıydı; sonra topraklarını olduğu yerde bırakıp başkente göçtü, apartımanlar yaptırdı, apartıman ağası oldu; ondan sonra da, senatörlük diye bir hastalık var, ona yakalandı. Bir ara, tırnaklarını törpületmek için İsviçre'ye gittiğini sanıyorum. (Hayır, kendinin değil, atının. Belki de otomobilinin. Yanında bir de seyis götürdü. Ne diyorlar otomobil seyisine?) Ama, toprakları da, apartımanları da hiç azalmadı Civan Ağa'nın, arttı, durmadan arttı. Örneğin Zonguldak'ta, yerin altında üç yüz metrede kazma sallayan biri, her kazma sallayışta Civan Ağa'nın toprağı biraz daha artıyor, apartımanları biraz daha çoğalıyor ve örneğn senatörlüğü kızışıyordu. Örneğin, Malatya Mensucat Fabrika-

sı'nda, Adana Tütün Fabrikası'nda birkaç yüz işçi sırf Civan Ağa için çalışıyordu. Ama ne onlar biliyorlardı Civan Ağa için çalıştıklarını, ne de Civan Ağa biliyordu onların kendisi için çalıştıklarını. Öyle alışmışlardı ki buna! Hööt desen ödleri kopacaktı. Biri çalışıyordu, çalışıyordu, çalışıyordu ve hep çalışıyordu yani. Öteki hep çalışmıyordu, çalışmıyordu, çalışmıyordu ve hiç çalışmıyordu yani. Ama, gene de artıyordu tarlaları ve apartımanları ve de senatörlüğü. Ama, birinci ötekinin hiçbir şeyi artmıyordu, derdinden başka. Çalışıyordu, çalışıyordu, çalışıyordu. Ve zaten cenâbırabbülâlemin buyurmuş ki, "çalış, idraki kaldır, muktedirsen âdemiyyetten." Ve Civan Ağa muktedir olup buna, çalışmıya çalışmıya kaldırmıştı idraki âdemiyyetten ve tabii, Zonguldak'taki kömür işçisinin kafasından, Malatya fabrikasındaki dokuma işçisinin kafasından ve ötekilerden. Ne gereği vardı idrakin? Hem, ne ki idrak dedikleri? Lahana çorbası mı? Ona kalırsa, Civan Ağa'nın da aklının erdiği yoktu bu hesaba, diplomalı adamlar tutuyordu işin içinden çıkabilmek için. Ve tabii ki o diplomalı namuslular gereğini düşünüyorlardı. Civan Ağa'yı iyice bir semirtmek ve kendileri kemik yalamak için. Çünkü idrak dedikleri, buydu işte... İdrak edeceksin ki, yağlı kemik yağlı Civan Ağa'da bulunur. Civan Ağa yağsız olursa, diplomalı efendi mutlaka ölür açlıktan ve sefaletten ve de mastürbasyon entelektüel dedikleri kötü hastalıktan...

– Civan Ağa'nın evin çatısına konması hiçbir zaman felaket getirmez kuzum, dedim. Sen aklını peynir ekmekle mi yedin?

Kızcağız (herhalde kızcağız olacaktı..) şapşallaşıverdi birden:

– Ne Civan Ağa'sı be? dedi. Görmüyor musun, baykuş kondu evin çatısına.. Nineyi götürecek mutlaka... Ah, yazıııık!

İki elimin dört parmağını geçirip, gömleğimin yakasını vargücümle çektim. Allah kahretsin, boğacak bu gömlek beni! Herife dedim ki, 39 giyemem, bana 41, 42, 43, 44.. ne bileyim, 42 filan ver dedim. Tutmuş, bana 39 vermiş. Elleriyle boğamadığı için (ah deyyus!) gömleğiyle boğmak istiyor beni. Ne edepsiz heriftir, bilseniz madam! 1 numaralı işçi düşmanı...

– Kızım, dedim, felaket, Civan Ağa'nın çatıya konmasında değil, çatının Civan Ağa'yı çağırmış olmasında...

İşte o zaman kızdığını gördüm kızcağızın. Çünkü, hiç alışkın olmadığım sesler çıkardı. Örneğin şöyle dedi:

– Beni aptal yerine koyma, anlıyor musun! Evleneceğim ne belli o zibidiyle? Yarın sepetlerim, gider! Çatıya konan Civan Ağa değil, baykuştur, basbayağı baykuş!...

Sonra birden gevşeyiverdi. deliler gibi güldü:

– Ayyy, sahi neden baykuş derler ki bu kuşa? Bay ve kuş... Bay, kuş... Amaaan, canı cehenneme...

Gene eski haline dönüverdi:

– Sen beni aptal yerine koyma, anlıyor musun! Bu kuşun çatıya konması demek, ninenin ahreti boylaması demektir.

– Hayır, dedim, bu kuşun çatıya konması demek, ninenin ahreti boylaması demek değildir; ninenin ahreti boylaması demek, bu kuşun çatıya konması demektir. İşte o kadar!

Ve yazıları, güneş gözlüğümü, yağmurluğumu (ve tabii, gideceğim yeri de...) alıp, hızla çıktım evden. Aslında Civan Ağa'yla aramızda hiçbir olay geçmiş değildir. Beni her gördüğü yerde güldüğü de doğrudur. Ancak, ben ona düşmanım. Kitapta da böyle yazıyor bu. Fakat kendisine değil. Ama bunu bir türlü ona anlatamam. Ben anlatamamamak, o ise anlamamak için varolmuşuz gibidir. O, olup - bitenleri doğal karşılıyor, bense tam tersi... Bir şey niçin doğaldır? Örneğin güneşin, her gün şu ağacın tepesinden doğması, diyelim ki, doğaldır. Ama ben ev kirasını düşünürken ve de günde on altı saat çalışırken, gene de ev kirasını düşünürken, Civan Ağa'nın, çalışmak zorunda olmadığına kendi kendini iyice inandırmış olan Civan Ağa'nın tırnak törpületmek veya kravat bağlatmak veya sakız almak veya aynaya bakmak veya merhaba demek veya, ne bileyim ben, İsviçre'den karısına mektup atmak için veya İsviçre'de bir otelin yatağını birkaç gün kirletmek için İsviçre'ye gitmesi hiç de doğal bir şey değildir. Bu, olsa olsa, sosyal bir şeydir. Belki de mediko - sosyal, belki de fıtıko - sosyal... ama, mutlaka sosyal bir şeydir.

Ben kendisine diyorum ki, sen olmasan ben olmazdım diyorum; o da bana diyor ki, sen olmasan da ben olurdum. Ama, diyorum, sen Civan Ağa'lığını bana borçlusun; o da diyor ki, hayır, ben sana bitimi bile borçlu değilim. İşte bu-

na bozuluyorum! Belli ki yalan söylüyor. En çok emekle yazılmış kitaplar bile benden yana. Ama, Civan Ağa diyor ki, seni polise ve de mahkemelere veririm, sürüm sürüm süründürürüm, kıs kuyruğunu otur, diyor. İşte buna daha çok bozuluyorum! Ve artık anlıyorum ki, tartışmanın vakti geçmiş! Hele yaptığımız otomobillerin, uçakların, füzelerin sesten çok daha hızlı gittiği bir zamanda Civan Ağa'yla sesli tartışarak anlaşmak hiç mümkün değil! Ortaçağlarda konuşmak gibi bir şey bu...

– Niye gitmiyoruz? dedim.

Minibüsün şoförü burnuyla güldü:

– Görmüyor musun, dedi, Şah!

Arabalar, birbirlerine girmiş gibi, teker tekere dizilmişlerdi (Arabaların bile erkeği ve dişisi vardır ve bundan fazlaca zevk alırlar şoförler). Aman, ne çok araba vardı bir anda! Kaldırımlar, caddeler, alanlar, apartımanların damları, ağaçların tepesi hep arabayla dolmuştu. Trafik polisleri Rigoletto'yu oynar gibi gidip geliyorlar, atlı polisler en azdan birer Napolyon, pahalı arabalar ürkmüş gibi kaçıyorlar. Civan Ağa ne derse desin, olup bitenler hiç de doğal şeyler değildi bence. Belediye otobüsüne arkadan bindirmişlerdi. Şoför korkmuştu işten atarlar diye, direksiyonu bıraktığı gibi, düşmüştü Willys markalı cipin ardına. Cip tam gazla kaçıyor, şoför sövüp sayarak kovalıyordu:

– Dinini imanını şeyini şuyunu buyunu... Kaçma da göstereyim sana erkekliğimi!

Şoförün kundurası boldu ve ucu balık ağzı gibi açılmıştı. İyi koşamıyordu zavallı. Yoksa,

mutlaka gösterecekti erkekliğini şuna veya buna. Derken, kaldırıma oturdu, yeni küfürler bulmak için kundurasını çıkardı, sonra da başını elleri arasına aldı. Otobüsün gerisinde en azından bin liralık açık vardı.

– Bu adamların hiçbir zaman fayda getirdiklerini görmedim, diye homurdandı. Ne zaman buna benzer biri gelse, mutlaka otobüsün gerisi delinir, yanı patlar.

Bir nakliyeci de söyleniyordu:

– Bu yükün vaktinde teslimi gerekiyor. İki saattir bekliyoruz. On bin lira zararım var, kimden alacağım bunu? Ulan, kimden alacağım, söylesenize! Hay dinini... Böylesi özel sektörün... Kalkınır mı bu memleket?

Tombul bir kadın:

– Tuu, Allah kahretsin, diyordu, köfteler yandı! Çocuk da altını kirlettiyse!... Sanki görmesem olmazdı şu Şah denilen nesneyi, Allah belamı versin benim. Ayı oynatırlar, koşarım; cambaz gelir, koşarım... Ne varsa sanki... Hadi gidelim, hadi...

Yanındaki genç kadın, göğsünü alttan yukarı kaldırdı:

– İmkânı yok, dedi, mutlaka görmeliyim! Altı aydır ne sinema, ne saz, ne eğlence... Şahı mutlaka göreceğim. Sen git, ben gelirim.

Birden anladım, orada çakılıp kalmaya zorlandığımı. Kızdım tabii:

– Biz şimdi ne bekliyoruz be kardeşim? dedim.

Alaylı alaylı baktılar yüzüme minibüstekiler:

– Bu fırsat bir daha geçmez ele, bekle, dediler! İlerde, vaktiyle bir adam görmüştüm, Şah diyorlardı adına, diye anlatırsın; o zaman ilginç bir kişi olursun. Amma da çok şey biliyor bu adam, derler senin için.

Ama tıpatıp böyle söylemediler elbet, buna benzer bir şeyler dediler.

– İyi ama, dedim, belki ben görmek istemiyorum? Beni burada tutmaları Anayasaya da, İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'ne de aykırıdır. Ben yazıyı yetiştiremedimmiydi makine çalışmaz, makine çalışmadımıydı gazete çıkmaz, gazete çıkmadımıydı halk sabırsızlanır, hak sabırsızlandımıydı polis kuşkulanır, polis kuşkulandımıydı isyan çıkar, isyan çıktımıydı hükümet asker kullanmak zorunda kalır, asker kullanmak demek bütçeye büyük zarar demektir, askerin bütçeyi yemesi ülkenin yıkımı demektir, ülke yıkıldımıydı da dışardan borç para almak gerekir, borç para almak demek...

Sülük bıyıklı bir genç:

– Yaşasın milliyetçilik! diye başını dikti.

Tam o sırada bir motosiklet sesi duyuldu, kalabalık öne doğru eğildi, birkaç araba geçti, sonra bekleşen kamyonlar, otobüsler homurtuyla çalıştılar.

– Tamam, oldu! dediler.

– Ne oldu? dedim.

– Tamam, dedi yanımdaki kadın. Şahı görmedin mi? Hay maşallah!

– Yoo, dedim, ne zaman geçti?

Herkes birbirine bakıyordu. herkes birbirine soruyordu:

– Sahi, geçti mi? Kim geçti.

Bizim şoför de minibüsünü çalıştırdı. Saate baktım, 16.30. Tam bir yıl beklemiştim oracıkta. Ama, yine aynı gün, aynı saatti. Minibüsten inince, doğruca "Eski Zaman Hayvanları Müzesi"ne gittim. Müze bekçisi:

– Henüz gelmedi, dedi.

Çok yorulmuş olacağım ki, sinirlerimi bir türlü tutamıyordum. Güldüm:

– Koca bunak, dedim, Şah çoktan gelip geçti!... Sen uyu!

Büyük masaların üzerinde iskeletler vardı; çivilerle tutturulmuş iskeletler. İskeletlerin önündeki kartlarda iguanadon, iktiyozorüs, piterodaktilüs vs. yazıyordu; onlara bir süre bakıp çıktım müzeden.

MEBUS OLACAK ADAM

Kaymakam zile bastı, giren kapıcıya:

– Çay söyle bize oğlum, dedi, demlice olsun şöyle...

Sonra Ramazan'a döndü:

– Demek böyle ha, Ramazan efendi? Yahu, sen mebus olacak adammışsın be!... Ne diye kendini çarçur ettin buralarda?...

Ramazan hiç bozmadı:

– Evet beğfendi, dedi, ben de düşünmüyor değelim. Lakin, şu fıkaralığı mebus yapmalı da önce, soğna beni...

Kaymakam havaleli havaleli gülmeye başladı yine. Ötekiler de gülüyorlardı. Hatta, iki kat gülüyorlardı.

– Allah iyiliğini versin Ramazan efendi, dedi kaymakam, çok güldürdün beni bugün...

Ötekiler de:

– Allah belanı versin Ramazan, karnımız ağrıdı gülmekten, dediler.

Ramazan'ın fıldır fıldır yanan mavi gözleri bu ilçe büyüklerini durmadan gıdıklıyordu. Kaymakam, demlice çaya iştahla yumuldu:

– Peki Ramazan efendi, dedi, sana bir şey

soracağım, ama doğru cevap vereceksin, kaçamak yok. Kaç karın var? Ama doğru söyle?

Ramazan mavi mavi güldü:

– Dayanabilirsen, doğru çok bizde beğfendi, dedi. Lakin, ıcık düşüneyim de...

Parmağını şakağına dayadı, birtakım hesaplara daldı.

– Ne o, dedi kaymakam, kadroyu bilmiyor musun yoksa? Aşkolsun be Ramazan efendi! Yahu, insan kaç karısı olduğunu bilmez mi?

Gülme sırası Ramazan efendideydi:

– Biliyom beğem, biliyom, dedi. Emme Hazine mallarını da hesaba dahil itmeli mi, itmemeli mi diye düşünüyordum.

Bastılar kahkahayı.

Kapıcı girdi:

– Atlar hazırmış beğfendi, dedi, sizi bekliyorlar.

Gülüşüp şakalaşarak çıktılar. Dışarda pırıl pırıl bir mayıs güneşi vardı. Kaymakam, beylik ata beyefendice kuruldu.

Yolda hep takılıyordu kaymakam, Ramazan efendiye. Çeşitli sorular soruyor, Ramazan karşılık versin vermesin, kahkahalarla gülüyordu. Öyle hazır kahkahalar değildi bunlar. İçi dışı gülüyordu bugün kaymakamın.

– Doğru söyle, dedi, bugüne kadar buraya gelen kaymakamlar içinde en iyisi hangisiydi?

– Zâtınız da dahil misiniz buna beğfendi? dedi Ramazan.

– Tabii, tabii...

Bunun üzerine Ramazan bir hayli düşündü. Neden sonra:

– Doğrusunu istersen beğfendi, dedi, buraya gelen gaymakamların içinde yalnız bi denesi eyiydi. O da...

Kaymakam merakla sordu:

– Adı neydi bu zâtın?

– Adını bilmiyom..

– Soyadı?

– Soyadını da bilmiyom..

– Allah Allah... Peki, eni boyu? Yani, eşkâli?

– Onu da bilmiyom...

Kaymakam, havaleli kahkahalarının en havalelisini attı:

– Ulan ne biçim iş bu, Ramazan efendi? dedi. Ne kadar kaldı bu zât-ı muhterem burada.

Ramazan omuz çekti:

– Onu da bilmiyom...

– Hoppalaaaa!... Peki, nesinden belli iyi olduğu.

Ramazan en tatlı yüzünü kullandı:

– Vallaha beğem, dedi, bu zâtı heç kimse tanımaz, ona bakarsan. Çünkü bu zat bizim buraya tayin edilip de gelirkene, yolda araba devrildi ve öldüydü. İşte en eyisi oydu...

Kahkahalar kamçı gibi şakladı atların sağrılarında. Yol kayalık bir bölgeye gelince daraldı, sarplaştı. Birerle kola geçmek zorunda kaldılar. Ramazan, saygısızlık olmasın diye öne geçmedi.

Kaymakam:

– Düşsene önümüze, dedi.. Neden, öyle uzak kaçıyorsun?

Ramazan bu, karşılıksız bırakır mı?

– Affidersin beğem, dedi, yol gözelikene, öne geç demiyodunuz. Yol sarpa vuruncu aklınıza geldik, değel mi? Bizim yollar hep böyledir beğfendi. Her zaman kitap okunmaz ya, ıcık da erazi okumasını öğrenin. Ne çekiyok bu yollarda bi görün!... Caddede gezen efendi olur, beğ olur. Bu gayalıklarda gezen de eşkiya olur işte, bizim gibi... Ne didin beğfendi?

Kaymakam, değişik bir tonla güldü. Galiba, politika kokusu almıştı bu sözlerden...

Birkaç keklik kalktı önlerinden, aşağıdaki kayalığa doğru süzüldü. Kaymakam, atın başını çekip Ramazan'a döndü:

– Bıldırcın mı bunlar?

– Hayır... Biz keklik derik bunnara.. Bizim buralarda bıldırcın bulunmaz. Bıldırcın sizin oralarda olur. Bizim buralarda ancak keklik olur, efendime söyleyim, bir de benim gimi toylarınan, Ali beğ gimi angıtlar dolaşır buralarda...

Ali bey dediği, bankacıydı. Köylere birkaç kez karısıyla birlikte çıkmıştı da, "Angıt" koymuşlardı adını. Bilirsiniz, angıtlar hep çift dolaşırlar. Bu açıklamayı tapucu yapmıştı. Kaymakamın pek hoşuna gitmiş olacak ki köye varıncıyadek sorup durdu:

– Kimler dolaşır Ramazan efendi?

– Bizim gimi toylarınan, Ali beğ gibi angıtlar, beğem...

– Hah hah hay...

Köye girmişlerdi. Ağır bir tezek kokusu vardı havada. Yandaki harman yerinde birkaç çocuk "Gâvur Kalesi" oynuyordu. Beri yanda iki

kadın, tezkereyle hela döküyor, az ötede çamura batmış birkaç kişi kerpiç kesiyor, daha yukarda da ev yapanlar görülüyordu. Kaymakam bir zaman baktı köye, sonra:

– Hep böyle kerpiçle mi yaparsınız evleri? dedi.

– Kerpicinen, dedi Ramazan.

– Peki ama, tuğla daha sıhhi değil mi? Romatizma yapmaz mı bu çamur?

Ramazan burnunun ucuyla güldü kaymakama:

– Kerpiç daha sıhhi oluyo beğem, dedi. Para virmiyok, bir. Yağmuru yaşı emiyo, iki. Golaycana başımıza yıkılıyo, üç. Hani, Emelikan gâvuru bile beğenmiş bizim kerpiç damları. Yaşasın törkiş demiş. Bir de bize törkişlerin guyruklu olduklarını söylerlerdi demiş. Bak, çamurdan ne de gözel damlar yapıyorlar, demiş. Eferim törkişlere, demiş.

Kaymakam yine değişik bir tonla güldü. Atları az daha sürdüler. Yandaki havşada tezek yapıyorlardı kadınlar. Biri kovayla su döküyordu fışkı yığınına, ikisi sıvamış paçaları, girmiş fışkı yığınının içine, cokkudu cokkudu fışkı çiğniyordu. Biri, özleşmiş fışkıyı lop yapıp uzatıyor; biri de bu lopları elleriyle yassıltarak tezek biçimine sokuyordu. Hepsi de dizlerine, dirseklerinecek fışkıya batmışlardı. Kaymakam, acı bir şey yemişçesine yüzünü buruşturdu:

– Ne bu böyle, Ramazan efendi?

Ramazan efendi gayet ciddi:

– Hangisi, beğem?

– Na, şu fışkının içindekiler? Kadın mı onlar?

– Tabii gadın, beğfendi... Sen ne sandın ki? İlâhi gaymakam beğ! Yahu, bizim avratlar o gördüklerin. Bizim hanımlar, bre gaymakam beğ!...

Kaymakam, buruşuk yüzünü Ramazan'a çevirdi:

– Yapma be Ramazan efendi!...

– Vallaha ben yapmadım beğem, Allah yapısı.

Kaymakam mendilini burnuna götürdü:

– Çok kötü bu be, dedi. Geceleri nasıl yatıyorsunuz bunlarla, koynunuza alıp da?

Ramazan, bir çocuğu sever gibi, uzun uzun, ince ince baktı kaymakamın yüzüne:

– Affidersin beğem, dedi, sizinkilerinen herkes yatar... Marifet bunnarınan yatmada!...

Sonra, tezek yapanlara doğru seslendi:

– Heey avrat! Biz geldik, biz! Misafir geldi! Çabuk ol da odayı aç! Sana diyom Fadimeeeee! Duymuyon mu gıııız?

Kaymakam, çantasından çıkardığı yemeği yedi ve ilçeye varıncayadek hiç gülmedi.

TÜRK HİNDİ YEMEZ

Belki okumuşsunuzdur, "X" gazetesinde bir yazı vardı. Ben o yazıyı okurken az kalsın kaçırıyordum. Ah şu bilgisizlik!... Kim bilir daha neler, neler var, bilmediğimiz için gülemediğimiz!...

Öğrenciydim. Ruh sağlığı öğretmenimiz bizi sınıfcak akıl hastanesine götürdü. Yatırmak için değil canım, gezdirmek için. Çünkü yatılı öğrenciyiz, ekmek elden su gölden, sallan yuvarlan! Memleket kim, geçim ne! Umurumuzda mı? Hele ben, tüm kavalın biriydim. Hem de kaşkaval... Herkes seksoloji yayınlarını, polis romanlarını, kovboy filmlerini lüp lüp yutarken, ben habire toplumsal eserler okuyor, toplumsal uykusuzluklarla geberiyordum. Gören ya Kerem'in kardeşi, ya da Mecnun'un amcasoğlu derdi, benim için. Aaah ah! Boşuna durbak olmadık ya işte böyle...

Neyse... Daha kapıdan girerken mani, manyak, paranoya, şizofreni, hipokondriyak, manik depressif psikoz, nevroz, nevrasteni, şok, elektro-şok, megalomani, libido... gibi sözcükler dillerini çıkarıp göbek atmaya başladılar bana. Hemen atsınlar!... Ben delilerden çok, deli gömleğini merak ederdim. Delilerin, hem de tepkili de-

lilerin ekstra ekstralarını tonlarla görüyordum çevremde. Kimi adam çalıştırıyordu, kimi babasının parasını yiyordu, kimi jurnal döşüyordu yetkisine yaslanıp, kimi de kuyruğuyla oynuyordu. Bunların elinde oyuncak olanlar da benim gibi durbaklardı. Zavallıcıklar!...

Haa, onu diyordum; deli gömleği, bakkalların ve doktorlarınkinin tıpkısı! Yalnız, giyenin aklı parmak uçlarından damlamasın diye kolları torba gibi yapılmış, uçlarına da uzun uzun sicimler takılmış. Aklı ekşiyeni, duygusu köpüreni sırtüstü yatırıyorlar karyolaya –oh ne güzel! Tam keyfi yerinde adam işi–, kollarını çaprazlayıp sara sara bağlıyorlar bu sicimlerle. Kocabebekler güle ağlaya yatıyorlar böylece. Yaaa... Güzel, değil mi?

Ak saçlı genç doktor, bizi koğuşlardan birine aldı. Dediğine göre, bu koğuşta bizimle dalga geçecek deli yokmuş. Yoktu gerçekten de. Sizleri ve hastanenin yatak durumunu düşündüğüm için, yatanlardan yalnız birini anlatacağım size. Adam kırk beşlik var. Dazlak mı dazlak, köşeli mi köşeli. Kendimi tutmasam "Vivaa!" diye bağıracaktım. Namazda gibi oturmuş, yumruklarını kasıklarına dayamıştı. Dimdik bakıyordu karşıda bir noktaya. Sanki yıllarca ucuzluk gözleyip durmuş.

Doktor, kulaklarımıza bir sürü Latince, Türkçe, Fransızca sözcük doldurduktan sonra, hastaya:

– Nasılsınız Adil bey, diye sordu, doktorca.

Adil bey, bezine basılmış gibi bağırdı:

– Türk hindi yemez!

Tutamadım kendimi:

– Nee! Yemez mi? Sen deli misin be? Bulsa imanını bile gevretir.

Adil bey:

– Türk hindi yemez!

Ben:

– Yer be!

O:

– Yemez ulan!

Ben:

– Yer!

O:

– Yemez!

Doktor kolumdan tutup, "Sen de mi?" gibilerden bakmasa yüzüme, şatafatlı bir şaplak konduracaktım herifin dazlağına. Fakat hızımı alamamıştım yine de:

– Yer, diye bağırdım.

– Yemez ulan, züppe!

Züppeyi yiyince sustum. Sustum ama, hindiler "glu glu glu" yaparak dönmeye başladılar yanımda yöremde. Vay anasını! Delirecek miyim neyim? Yüreğim küt küt atıyor. Bereket versin, doktor bir çimdik bastı da koluma, ayıldım. Adil bey bozuk plak gibi ötüyor:

– Türk hindi yemez! Türk hindi yemez!

Ulaaaan, deliye bak be!... Türk hindi yemezmiş?...

Doktor:

– İşte bütün söylediği budur, diye açıklamaya başladı. Bununla ne demek istediğini bir türlü anlıyamıyoruz. Bunu bir çözebilsek... Kendisi yüksek tahsillidir. uzun zaman memurluk yapmıştır.

Bir kız arkadaş:

– Belki de rüşvet demek istiyordur efendim? Yani, Türk rüşvet yemez...

Doktor:

– Hayır, hayır!... Rüşvet yemediğimizi herkes bilir.

Bir başka kız arkadaş:

– Kimi kimsesi var mı efendim?

– Hayır!... Delinin kimsesi olmaz. Deli memleketindir.

Bir arkadaş:

– Acaba, doktor bey, hindi etinden iğrenmiş olmasın adamcağız?

– Hayır efendim! Hindi eti iğrenilecek et değildir ki... Çünkü henüz kasap eline düşmemiştir. Değil mi efendim?

Adil bey:

– Türk hindi yemez!

Bir başka arkadaş:

– Peki, doktor bey; acaba hindiden korkmuş olmasın? Küçük kardeşim korkmuştu da bir zamanlar, babaannemi gördükçe cin çarpmış gibi bağırırdı.

– Kocaman adam ne diye korksun hindiden birader? Hindi yemem dese, hadi neyse... Fakat görüyorsunuz...

Adil bey:

– Türk hindi yemez!

Arkadaşlar hindi görünmeye başladılar gözüme. Koğuş ağzınacak hindiyle doldu. A... a! Doktor da hindileşti. Hem de babahindi. Glu glu glu glu. A.. a! Kız arkadaşlardan birine kabarı-

yor. Vay anasını!.. Delirecek miyim ne? Hemen elimi pantolon cebine sokup, sıkı bir çimdik attım baldırıma. Oh, gözlerimin önü ışıdı!... Bulmuştum çaresini. Adil bey, "Türk hindi yemez!" diye bağırdıkça, ben basıyordum baldırıma çimdiği. Bir ara yanımdaki kıza basmışım yanlışlıkla. Kız bir "hıh" yapıp hopladı.

– Aman sus, dedim. Bir yanlışlık oldu. Hani, delirmemek için...

Kızcağız kızararak gülümsedi. Meğer o da kendi koltukaltına basıyormuş çimdiği. Birden kabasına yiyince şaşırmış da, onun için hoplamış. Yoksa, akşamacak çimdiklesem farkında olmıyacakmış! Bunu sonra anlattı da katıldık gülmekten.

Doktor, hemşirenin getirdiği enjektörü Adil beyin kabasına kakıştırdı. Vay ne kakıştırdı!...

– Ha şöyle, dedim. Delirir misin, nasıl! Ye de aklın başına gelsin!

Adil bey bizim komedinin fon müziği:

– Türk hindi yemez! Yemez işte, o kadar!

Arkadaşlar yine hindileşmeye başladılar. Ben basıyorum çimdiği.

Beş dakika sonra:

– O güneşi kimse karartamaz! Türk hindi yemez!

Doktor:

– Niçin yemez, Adil bey?

– Yemez işte! Türk hindi yemez! Yutturamazsınız bana!

Doktor, bize:

– İğne etkisini gösteriyor...

Adil beye:

– Niçin yemez, Adil beyciğim? Türk niçin hindi yemez?

Adil bey yataktan attı kendini, yumruğunu savurdu boşluğa:

– Yemez diyorum ulan! Yaşasın Mustafa Kemal!

"Heil Hitler!" diye bağırmadım iyi ki... Basıyorum baldırıma çimdiği! Basmasam, ben de başlayacağım:

– Yemez ulan! Yemez bee! Yemez işte! Kime yutturuyorsun? Hey vay vuy zırr çüşşş, diye bağırmaya...

Bir açıkgöz kız:

– Efendim, geçenlerde Amerika'dan yılbaşı armağanı olarak hindi gelmişti memlekete. Yani büyüklere... Acaba onu...

Bunu duyan Adil bey yumruğunu boşluğa, topuğunu yere vurdu:

– Türk hindi yemez! Yaşasın Mustafa Kemal!

Doktor, iyice bir dinledi kız arkadaşı:

– Teşekkür ederim, dedi. Bizim için çok büyük bir ipucu bu. Evet... Demek ki, Amerika'dan gelen hindilere kızmış. Fakat memur olduğu için de... şey edememiş... Evet evet... Refulman... Kompleks İdefiks. Evet evet... teşekkür ederim.

Bir arkadaş:

– Amerikalı erler karısını falan kaçırmış olmasınlar?

– Evet, o da olabilir. Bu da bir ipucu. Teşekkür ederim.

Ben, bir yandan baldırımı çimdiklerken, bir yandan da Adil beyin püskürdüğü sözcükleri yanyana dizip aralarını doldurarak, zorunu bulmaya çalışıyordum adamcağızın. Derken bir çığlıktır koptu. Adil bey hemşireye sarılmasın mı!... Vay hergele!... Öyle de sıkısıkı sarılıyor ki... Ağzına bir parmak bal çalınmış partili sanki. Huyum batsın başladım kikirdemeye. Kızlar mendillerini çiğniyorlar. Zorla kurtulan hemşire kıpkırmızı ağlıyor:

– Uhu hu... Yarın gazeteler, Amerikalı bir erle kaçmış diye yazarlarsa ben n'aaparım? Uuuuuu huhu...

Dayanamadım:

– Doktor bey, dedim, yaptığınız iğne padişah iğnesi mi?

– Anlamadım efendim?

– Yani... şey... amber iğnesi, havyar iğnesi, billur iğnesi, ne bileyim, yani iktidar iğnesi falan mı?

Gülüştüler. Adil bey o biçim!... Tirtir titriyor. "Türk hindi yemez!" diye homurdanarak oturdu yatağına. Püskürmeye başladı. Neler de neler!...

Doktora teşekkür edip ayrıldık. Dışarı çıkınca, önce burnumu, sonra kulaklarımı, çenemi, kollarımı, kaburgalarımı, şuramı buramı iyice bir yokladım. Çok şükür yerli yerindeydi hepsi de. Yalnız, baldırım çok kötü sızlıyordu.

Aradan yıllar geçti... Unutmuş gitmiştim ben bu olayı. Gazetedeki o yazıyı, hani yukarda sözünü ettiğim yazıyı okuyunca, başladım,

– Türk hindi yemez! Yemez ulan! Yemez işte! Yutturamazsınız diye avaz avaz bağırıp dönmeye. Evdekiler önce, rol yapıyorum sanmışlar. Sonra bakmışlar ki rol mol değil, düpedüz "rock'n roll." Beni tutup çeke çeke bağlamışlar direğe. Başıma su, suratıma şaplak, kıçıma tekme derken, zorla kendime gelebilmişim. Hemen o yazıyı kestim gazeteden, bir köşesine de, "ADİL BEYE SELAM SÖYLEYİN, ELLERİNDEN ÖPERİM" diye yazarak, akıl hastanesindeki o doktora postaladım. Ama, Allah vere de, iyice sapıttığı için taburcu edilmemiş ola Adil bey, hastaneden...

Gazetedeki yazı noktası noktasına şuydu:

Washington (F.J.Z. bildiriyor) 27 Kasım günü Birleşik Amerika'da şükran günüdür. Fakat aynı gün, bir kelimenin azizliği yüzünden Türk Büyükelçiliği telefonlarının da en yüklü olduğu gündür.

Sebebi şu: Senenin bir gününü Tanrıya, geçmiş yılda kendilerine bağışladığı nimetler için şükran arzına hasreden Amerikalılar, bu nimetlerin en başında bir hayvanın, cedlerini açlıktan kurtarmış olan "hindi"nin bulunduğunu hatırlamakta ve asırlardanberi devam edegelen bir ananeye uyarak şükran günü bütün aile bir hindi ziyafeti etrafında toplanmaktadır.

İngilizcede "hindi" ile "Türkiye" için aynı kelime kullanılıyor: "Turkey." Bu yüzden de, her yıl şükran günü birçok meraklı Amerikalı telefonu açıp Türkiye Büyükelçiliğinden, neden "Türkiye" ile "hindi"nin İngilizce aynı kelime ile anıldığını, ikisi arasında ne münasebet olduğunu sormaktan kendilerini alamıyorlar.

Büyükelçilikte bu suallere cevap yetiştirmeye çalışan basın ataşesi A. K. gerekli izahatı veriyor: "Amerika'ya ilk gelen Avrupalılar, o zamana kadar hiç görmedikleri bu hayvanla karşılaşınca, bu hayvana bir isim vermek zorunda kalmışlar ve nedense Türkiye'den geldiğine inandıkları hayvana, menşe memleketine izafeten 'Turkey' demişlerdir. O devirlerde Amerika üzerinden Türkiye'ye ulaşılabileceğine, hem de kestirmeden ulaşılabileceğine inananlar pek çoktu. Aslında ise hindi bir Amerika hayvanıdır. Bu arada o kadar çeşitli hindi pişirme tarifesi de çıkıyor ki, bunları bir kitap halinde toplasak yeridir!"

Bakın, basın ataşemiz ne güzel açıklıyor, değil mi? Yaaa... Ah şu bilgisizlik! Bizim gibi karacahiller ne bilsinler, Kristof Kolomb'un Amerika'yı bulur gibi olduğu günlerde, yani bundan yüzlerce yıl önce Âl-i Osman ülkesine "Turkey" dendiğini? Ne şakacı adamlar şu İngilizler! Beş yüzüncü fetih yılını kutladığımız İstanbul'a Konstantinopol, beş yüz yıl önceki Âl-i Osman ülkesine de Turkey derler!... Yaaa... Meğer Adil bey bunu biliyormuş işte... Biliyormuş da, onun için durmadan "Türk hindi yemez!" diye bağırırmış. Yemez yaa, elbet yemez! Türk hindi yer mi hiç, Adil beyciğim? Türk ancak tavuk yer. Amerikalılar, kendilerini açlıktan kurtaran hindi, yani turkey için yılın salt bir gününü değil, 365 gününü de şükran günü olarak kutlasalar yine azdır. Yaa Adil beyciğim, yaa!... Boş yatak var mı yanında? Bir hindi kızartması getirsem yer misin? Yemezsin ha? Delisin sen be!

Hani, telefonu açıp:

– Alo! Alooo! Ulan aloooo! Turkey demek hindi demek değildir, alo! Türk hindi yemez, alooo! Bırakın böyle soğuk şakaları, alooooo! diye bar bar bağırası geliyor adamın.

Ama, deliye telefon vermezler ki...

BÜYÜK ROMANCI

Başkent ışıklarını yaktı, benim içimde ışıklar birden söndü. Caddelere düşsem, sabahlayabilirim. Meyhanelere gitsem, sızıncayadek içebilirim. Dostlara gitsem, gazete gevezeliği... Kadın dersen, ayrı bir hikâye... Hangisine gideyim? Yatak, yatak, yatak... Durmadan yatak! Oysa ben bir romancıyım. Gerçi adım duyulmuş değil ama, bir gün mutlaka duyulacak. Kafamda öyle romanlar var ki, şöyle bir ay masanın başından kalkmasam, devedişi gibi romanlar çıkarabilirim. Hem, yabancı dil de bilmediğim için, şundan bundan aşırıp, iki gün sonra rezil de olmam. Fakat yapamıyorum bir türlü; ama yapacağım! Örneğin bu gece eve gideceğim, çekeceğim perdeleri, sabahacak yazacağım! Sonra yine yazacağım, hep yazacağım! İnsanlar benden büyük işler bekliyorlar.

Haa, parantez içi söylüyorum; insan bu noktaya geldi mi, yüzdeyüz birtakım haltlar karıştırır.

Yemeğimi bile dışarda yemedim. Bakkala uğradım, bir şeyler aldım, doğruca evin yolunu tuttum. Ben, yapacağım dedim mi mutlaka yaparım. Bendeki irade kimsede yoktur! Kapının

zilini çalmak değil ya, kırsalar kapıyı, kalkıp açmayacağım. Telefona elimi sürmeyeceğim.

Rakıyı açtım, bir kadeh attım. Bir de sigara... Oh, ilk olarak rahatım bu gece. Hemen başlayabilirim romana. Ama, acaba romana mı başlasam, yoksa bir hikâye mi yazsam? En iyisi, bu gece bir radyofonik piyese başlamak. Üç gecede çıkarabilirim. İyi de para veriyorlar. Haftada bir piyes çıkarsam... Fakat roman da kazançlı. Şu sıra en çok para getiren şey, romandır. Yalnız, roman uzun zaman işi. En iyisi, bir hikâye yazmak. Bir gecede biter. Biter ama... Yok, yok; en iyisi bir radyofonik piyes. Yarım saat sürse, şu kadar para. Kırk beş dakika sürse...

Bir kadeh daha attım. Bir sigara daha... Evet, piyes yazmalı. Tiyatro sayısı artıyor nasıl olsa. İbiş'le Memiş'i konuşturup da, biraz da ahır kokuttun mu, yani köy kokusu verebildin mi piyese, gişe rekoru sende! Bulvarda ahır kokutacaksın, köyde parfüm... Bunu yapabildin mi, büyük tiyatro yazarısın. Ah, bunları biliyorum, biliyorum ama, bilmem ki... nerden başlamalı...

Evet, piyes yazmalı... Makineye kopyalı kâğıtları yerleştirdim. Bir tek daha yuvarladım. Adı ne olmalı piyesin? Amaaaan sen de, adını sonra koruz be. Tablo 1, tablo 2, tablo 3... Sekiz tablo olursa, yeter. Evet... Karı, koca, âşık, hizmetçi... Arabaları da var. Kadın, herifle parası için evlenmiş, mutlu değil tabii. Hizmetçi çakıyor dalgayı. Sonra? Hele, başlarsam gerisi gelir.

Ve başlıyorum...

Tablo I (Kadın, yüksek topuklu terliklerini tıkırdata tıkırdata odaya girer.)

– Sen bugün büroya gitmeyecek misin nonoşum?

– Gideceğim... Ama niçin sordun?

– Hiç... Bu saatte evde olmazdın da...

– Yani ne demek istiyorsun?

(Kadın cilveli bir gülüşle kocasının boynuna dolar kollarını.)

– Ah, çok mutluyum. Keşke hiç gitmesen...

Yoo, olmadı bu! Köy piyesi yazacaktık biz. Ahır mı kokmalı, kenef mi? Yoksa, hacıdan hocadan mı başlasak? Bâtıl inançlar da önemli. Muska, kocakarı ilaçları, çocuk doğurtmalar...

Ama, önce bir arkadaş bulsak tiyatrodan...

Olmadı... Çekil be Perihan! Piyes yazıyorum işte, şekerim. Bu gece olmaz, valla olmaz bu gece. Hem, galiba çaktılar dalgayı? Yoo, yağma yok! Evlenemem seninle kızım. Hayır, hayır!... Güzelsin güzel olmasına ama... Hadi çek şu göğsünü de önümüzü görelim. Piyes dedik ya canım... Ufff... Yapma be Perihan! Peki... Bıraktım yazmayı. Allah belasını versin piyesinin. Sen varken umurumda mı dünya? Senin neyini seviyorum, biliyor musun? Dön şöyle... Biraz daha... Yum gözlerini... Kolunu şöyle at... Oh, hayatım! Beni seviyor musun, doğru söyle? Kırıştırdığın olmadı mı hiç? Yeme bizi Perihan... Ulan, şu şeylerin sahibi bir kız boş durur mu be? Amaan, ne mal olursan ol, hadi... Çıkar şunlarını...

Hayır, piyes yazamayacağım... Allah kahretsin şu Perihan'ı! Şimdi yanımda olmalıydı... Karşılıklı birer tek çakıştırıp... Güzel kız! Helalim kız yani... Öpüşürken nasıl yumuyor gözlerini!... Velakin, fazlaca prospektüs...

Olmadı!... Piyes yazamam bu gece. En iyisi, bir romana başlamak...

Çekip çıkardım kâğıtları makineden. Yeniden kâğıt taktım. Bir tek daha ve bir sigara... Hangisini yazsam acaba? İşçilerden mi başlasam, köylülerden mi? Yoksa bir kasaba romanı mı yazsam?

Bir tek daha... Evet, kasabadan başlamalı. Bugünün romanı, kasaba romanı. Fakat köy romanı da ilginç. Sandıklı fotoğraf makinesini tutarsın köyün üstüne, kerpiçini külünü, yırtığını pırtığını, bitini piresini, ahırını kenefini tespit edersin, köy romanı diye yutturursun, olur biter... Kazançlı iş! Enayiler beğeniyorlar da üstelik. Hele yazan da bir köylüyse, bulvarda maymun görmüş bulvar piçleri gibi üşüşüyorlar çevresine, dön baba dönelim! Ulana bak! Velakin, iki gün sonra, o köylü yazar da kendi maymunluğuna nanik yapıyor bulvarda, o da başka! İşte, asıl maymunluk da bu ya!... Ulan, ne namussuz şu şehir uşağı! İki günde içini dışına çeviriyor elin köylüsünün... Tekerine taş koyup, itiyor bir yana. Bekle ki sabah ola!

Bir tek daha attım... Ve birkaç sigara... Ya büyük şehir? Örneğin bir fabrika... Yüzlerce işçi... Hepsi de patron pozunda... İşçi olduklarından bile habersizler... İçlerinden biri patronun karısını seviyor. Patron dersen, zampara pozunda... Karıyı ihmal ediyor tabii... Sonra? Sonrası kolay... Ühüüü! Baksana filmlere...

Ve başlıyorum...

Ağustos güneşinde caddeden geçen pamuk arabaları...

Hayır, en iyisi, sevişme sahnesinden başlamak... Roman dediğin çarpıcı başlamalı.

Osman, kızı omuzlarından tutup sarstı:

– Eğer babanın servetini ararsan...

Kızın kaşları birden hilâllendi:

– Bana hakaret ediyorsun ama... Ben babamın servetini sevseydim, seninle şey etmezdim. Bırak beni, hain! N'oolacak, işçi parçası...

Hayır, böyle başlamamalı...

Osman, kalın parmaklı elleriyle kızın donunu...

Olmuyor, olmuyor! Muallâ, git başımdan! Görüyorsun, roman yazıyorum. Yemin ettim, bitireceğim bu romanı. Nee? Yoo, valla seviyorum. Namussuzum çok seviyorum. Ama, niye yaptın o işi? Neyse, bırak bunları şimdi. Senin nerene kesiliyorum biliyor musun? Hani, yürürken dalgalanman var ya... Eee, görseler n'oolur? İki gün sonra toprak olmayacak mı?

Hayır, yazamam bu romanı. Muallâ'ya gitmeliyim bu gece. Allah belasını versin romanının. Sanki yazınca n'oolacak? Şu Muallâ sıcak kız.

Ama yazmalayım, mutlaka yazmalıyım. Ulan Ahmet, sen bu kadar iradesiz misin be? Boşver şu kadınlara kuzum, sen bir sanatçısın oğlum. Hiç değilse bir hikâye... Bu gece mutlaka bir hikâye yazmalıyım. Kalkmışken yeniden oturdum makinenin başına. Yeniden kâğıt taktım. Evet, en iyisi. bir hikâye... Romanı daha uzun gecelere bırakmalı.

Reseptör elinden düştü Kâmuran'ın:

– Nee! Nişanlım mısın? Neclâ mısın ulan? Yapma be! Böyle de oyun olmaz ama Neclâ... Düşün ki ben senin şeyinin... Yani bir erkeğim üstelik ben..

Parmağını nümeratörde sert sert gezdirdi:

– Alo! Neclâ! Benim be!... Niye oynadın bu oyunu bana? Ne göstereceksin? Hadi sen de be!... Allah topunuzun belasını versin! Cinsiyet değiştirmeye gidiyorum hemen. Tabii ya!

Uff... olmuyor, olmuyor, olmuyor işte! Bitiyorum gözlerine... Sensiz yapamayacağım Nesrin... Hadi, karar ver de evlenelim. Günler gelip geçiyor. İkimize de yazık. Ağbin mi? Ulan, boşver ağbine be! Sen istedikten sonra... İstersen genelevde çalışırsın be! Genelevde çalışma özgürlüğü fazlasıyla var bizde, kızım. Birdenbire otomobile, apartımana, kürke, lükse ulaşmak istiyorsan, geneleve giden yolu tutmalısın. Bak, çalışamıyorum işte. Oysa benim bu gece mutlaka bir hikâye yazmam gerekti. Geldin, makinenin klavyelerine oturdun. Haa, neydi o geçen geceki sitemin? Bir aydır tanışıyoruz, senden başkasına baktığımı gördün mü hiç?

Yazamayacağım bu hikâyeyi... Allah kahretsin şu Nesrin'i! Aklımdan çıkmıyor bir türlü... Sen bu gece hikâye mi yazacaksın Ahmet? Yazarsın inşallah... Şimdi evli olsaydın, karın yanıbaşında olsaydı, bunların hiçbirini düşünmeyecek, kuzu kuzu çalışacaktın oğlum. Evlen oğlum, evlen; bırak şu enayiliği!

Kiiiiim, ben mi? Bendeki irade... Hadi canım sen de!... Ben istersem, bir ay şu odadan

çıkmadan çalışabilirim. Nesrin de vız, Muallâ da vız, Yüksel de vız... Ama, hakkını vermek lazım, güzel kız şu Yüksel... Ne güzel boyuyor gözlerini! Belki ilerde annesi gibi şişmanlar. Hiç de sevmem kadının şişmanını. Bak mesela, Ayla hiç değişmez. Haddeden geçmiş gibi hınzır. Naza çektiğine bakma sen, çabuk yerim onu ben. Bir kerecik "ne güzelsin" dediğin kadın, bir hafta aynadan ayrılmaz! İki kere "güzelsin" dersen, üçüncüsünde senindir o...

Ahmet, aklını başına al oğlum, saat yirmi üç oldu. Hadi, bir kadeh daha at ve şu romana başla. Bu gece başlamazsan, bir daha başlayamazsın. İnsanlık senden hizmet bekliyor oğlum. Büyük romancısın sen. Bir de yerli vatandaş tavladın mı yabancı memleketlerde, işin iş! Sen yaz, o çevirsin yabancı dillere. Hem o meşhur olur, hem sen...

Çıkardım kâğıdı makineden, yeniden kâğıt taktım. En iyisi, romana başlamak. İki ayda çıkarsam... Günde beşer saatten... Sonu hazır kafamda canım, şöyle bir başlasam...

Ağanın at üstünde yaklaşmakta olduğunu görünce, ırgatlar harıl harıl çalışmaya koyuldular.

Yoo, böyle başlamamalı... Seks girmeli içine.

Hendeğin içinde kadını.

Olmadı!

Kadını elinden tutup hendeğe çekti ve ıslak temel toprağının üzerine uzattı. Sonra eve doğru koştu. Çünkü temiz gömleğini giymeyi unutmuştu.

Olmadı yine!

Hendeğin içinden çıktı, uçkurunu bağlaya bağlaya köye doğru yürümeye başladı. Öğle güneşi altında köy, tuz yığını gibi parlıyordu. Üç sıska inek..

Ulan, ineğin ne gereği var şimdi? Bitir şu seks işini. Satar mı bu roman? Enayisin sen Ahmet. Olmadı, bu da olmadı... Ah Nuriye, ne güzel dudakların var kız! Çıtır çıtır... Niye öyle baktın bana? Yarın nerede buluşalım? Çok istiyorum seni. Sen de beni istiyorsun ya, neyse... O gece ne tatlı geçti ama, değil mi? senden başkasını düşünüyorsam namussuzum. Ama işlerim çok. Bu pazar nere gidelim? Tenhaca olsun şöyle. Bırak şu dedikodu hikâyesini kızım. Eee, nasıl olsa bulursun bir enayi.

Ahmet, sapıttın yine! Oooo, saat yirmi dört!... Bari bir hikâye yazalım bu gece.

Kâğıdı çekip çıkardım, yenisini taktım. Hikâyenin adını koyalım önce. Ne olsun mesela? Şöyle çarpıcı bir ad. Boşver içine canım, adı önemli yazının. Tamam! "Kılkuyruk Zekeriya", "Yatak Güzeli Fatoş." Yok yok, adını sonra koyalım.

Günlerden pazardı. İnceden yağmur yağıyordu. Düşündü, düşündü, düşündü, hiçbir şeye karar veremedi. Önce ceketini çıkardı, sonra pantolonunu, sonra gömleğini, sonra çoraplarını... Ve pijamasını giyip yatağa girdi. Az sonra Paris'teydi.

Ufff, saat bir buçuk olmuş... İmkânı yok, bu gece tek satır yazamam! En iyisi, Muallâ'ya gitmek...

Romanının da, hikâyesinin de, piyesinin de...

Kalktım makinenin başından, bir tek daha attım. Önce pantolonu geçirdim bacağıma, sonra kravatımı sıktım, sonra pabuçları taktım ayağıma ve ceketi aldığım gibi çıktım evden.

Muallâ iyi kızdır, beni ancak o anlar bu gece. Bıktım bu kentten, bıktım, bıktım!

– Taksiii!

KADIN – ÇÖPÇÜ – KAVUN

Biliyorum aklınızdan geçeni. Kadın kavunu yedi, çöpçüyle yattı, diyeceksiniz. Ya da, kadın kavun gibidir, koklayarak alacaksın, diyeceğimi sanıyorsunuz değil mi? Öyleyse, kadın, kavun, çöpçü... Eee, ne oldu bunlara? Hayır hayır... Siz bu hikâyeyi okumayacaksınız, anlaşıldı. Ama isterseniz biraz anlatayım. Gerçi yatak yok içinde ama... Uff, şu amayı da hiç sevmem! Ama ne yaparsınız, kullanacak başka bir sözcük yok ki... Ama yine de viraj almak için en iyi sözcük budur. Ama siz bilirsiniz, isterseniz kullanmayın. Ama, kullanmadan da olmaz ki...

Kır beygir o gün çalışmak istemiyordu. Çünkü bir aydır arpası kıttı. Çünkü bir aydır para yoktu belediyede. Ona bakarsan, çöpçü de çalışmak istemiyordu. Dizginlere, karısının nikâhına asılır gibi asılıyordu.

– Yörüsene gahbenin dölü!... Dinden imandan itme beni zabah zabah...

Arabayı kır beygir mi yürütüyordu, yoksa çöpçü mü, belli değildi. Zaten kimin kimi yürüttüğü belli değildir ki... Hükümet mi halkı yürütür, halk mı hükümeti, bunu yanıtlayacak babayiğit az bulunur. Bu az bulunanlardan biri benim.

Ben diyorum ki, halk hükümeti yürütür. Daha doğrusu ben de bilmiyorum bunun nasıl olduğunu. Sözgelimi, yokuş aşağa arabının da beygiri yürüttüğü bir gerçektir.

Kır beygir çalışmak istemiyordu ama, açlık çöpçüyü çalıştırıyordu. Elinin tersiyle sağdaki apartmanı geriye itip, arabayı Papatya sokağına çekti. İki sokak vardı belini büken: biri Papağan sokak, öbürü Papatya sokağı. İkisinin de kadınları alabildiğine güzeldi. Kentin bütün güzel kadınları, sanki sözleşmiş gibi, gelip bu iki sokağa oturmuşlardı. Sokakları da güzeldi, evleri de güzeldi, bahçeleri de güzeldi, her şeyleri güzeldi. Bu kadınlar yemez içmez bir Allahın kullarıydılar. Tavuskuşlarının, kanaryaların, muhabbet kuşlarının tüylerinden yapılmışlardı. Pasta gibi, dondurma gibi, çukulata gibi, kaymak gibi, bulut gibi, gül gibi kadınlardı. Çöpçü bunları görünce, karısı akrep görünüyordu gözüne.

– Yörüsene gahbenin dölü!... Dinden imandan itme beni zabah zabah...

Başbaşa vermiş top akasyaların gölgelediği asfalt sokakta söve saya ilerliyordu. Aybaşına vardı yirmi gün. "Oğlan, önüne gelen yerde muhasibin oğluyum diye övünüyormuş. Bak şu edepsizin yaptığına! Ulan sen bir çöpçü parçasının oğlusun be, ne diye palavra atarsın? Beni layık görmüyon mu babalığa? Ha? Hay eşşoğleşşek hay! Bu çocuk adam olmayacak! Ya da çok büyük bir adam olacak."

Böyle söylenerek arabayı köşedeki çöp sandığının yanında durdurdu. Sandığın kapağını açıp baktı. Sırtını akasyaya dayadı, sonra çömel-

di, bir cıgara yaktı. Kır beygir arka ayaklarından biri üzerinde dinleniyordu. İstifa etmişlerin umursamazlığı içindeydi. Çöpçü, gözlerini iri iri açarak bir güzelce sövdü Allaha, sonra gözlerini yumdu, "töbe töbe" diye boynunu döndürerek kalktı. Hava müthiş kavun kokuyordu. Canı müthiş kavun istedi. Bir adam bir oturuşta kaç kavun yiyebilirdi ki? Kızardı birden. Cebinden sofra bezi kadar bir mendil çıkardı, yüzünün kızartısını sildi, mendili topaklayıp cebine soktu:

– Töbe töbe, die söylendi. İçi dışı bi gavun be... Bunun için namusunu satar mı bi gadun be? Allah kimseyi açlığınan terbiye itmesin. Amin...

Sandığın alt kapağını açtı. Çöpleri çekip, kürekle arabaya doldurmaya başladı. Meyve kabukları, meyve artıkları, sebze çürükleri, ekmek parçaları, gazete, hav, kül, kıl, şişe, bardak kırığı, bir sürü ıvır zıvır... Her gün aynı saatlerde gördüğü nesneler. Yanılıp da bir deste banknot atmıyorlardı ki... Kürekle üstten bastırdı. Muz kabuklarıyla birlikte kocaman bir dilim kavun çıktı. Kavunu görünce karnı guruldadı. Küreği usulcana beton duvara dayadı, sırtını beton duvara verip çömeldi. Oh, amma da yorulmuştu be... Gözleri kavunda, cıgara paketine davrandı. Kavun da güzel kavundu! Turuncu nefti karışımı bir kabuğu vardı. Muz kabuğu da çamaşır maşası gibi geçivermişti üstüne. Hay kerata hay! Demek ki ikisi de aynı apartmandan çıkmaydı. Gece saat on bir, on iki sıralarında yemiş olacaklardı. Bir masa dolusu muz, bir masa dolusu kavun...

"Nikör de içmişlerdir" diye düşündü.

Kavun da amma kavundu haa! Bu sandık, kentin en temiz sandığıydı. Çöp denilecek çöp çıkmıyordu içinden. Allah bilir, temiz insanlardı şu Papatya sokağındakiler. Aaa, temiz de ne demek! Temizlik, pislik gibi sözler insanlar için kullanılır. Papatya sokağındakiler insan değillerdi ki... Ellerini sıcaktan soğuğa sokmayan bu yaratıklar için temizdi, pisti diye konuşmak yakışık alır mıydı?

Kavun da amma kavundu haa!...

Cıgarayı ve kibriti cebine soktu. Görebildiği pencerelere tek tek baktı. Sokağı bir ucundan öteki ucuna gözleriyle taradı. Otomobiller yangından mal kaçırırcasına kayıyorlardı anacaddede. Kalktı. İki adım atıp çömeldi. Kavun, ayaklarının ucundaydı. Elini pantolonuna sildi, uzandı. Kavun, parmaklarının arasındaydı. Bakkaldan çıkar gibi doğruldu, iki adım atıp, duvarın dibine çömeldi. Dünya artık bir dilim kavundu. Eliyle yüzünün pisini sıyırdı kavunun, dünyanın en büyük iştahıyla kemirmeye başladı. Kır beygir ayak değiştirmiş, dinleniyordu. Karşı apartmanın üçüncü katında bir kadın, elleriyle gözlerini tutarak telefona saldırdı. Polis kulübesi hemen yakınlardaydı.

– Aloo! Polis mi efendim orası? Öööög... Ah, polis efendi, imdat! Çöpçü intihar ediyor... Öööög... Papatya sokağı... Çöp sandığı... ööööğğ...

Telefonu çat diye kapatmasıyla oracığa yığılması bir oldu. Ellerini yüzüne kapattı, öğürmeye başladı. Öğürdü, öğürdü... Çöpçü hâlâ kemiriyordu kavunu.

Kulübede iki polis vardı. Telefon başındaki:

– Ne diyor bu karı be? dedi. İntihar mı ediyormuş?

– Ne intiharı? dedi öteki.

– Ulan, miğdem bulandı be!... Karı öğürüp duruyor öbür başta. Çöpçü mü intihar ediyormuş? Papatya sokağı mı? Baksana şuna be!...

Beriki homurdanarak çıktı kulübeden:

– Papatya sokağı... Çöp sandığı... İntihar ediyormuş... İyi haltediyormuş keraneci. Ne diye kendini intihar edecekmiş? Çöpçünün kendini intihar ettiğini de hiç duymamıştım...

Kadın deli gibi saldırdı yine telefona, en yakın karakolu çevirdi:

– İntihar ediyor! Yetişin ayol, intihar ediyor! Papatya sokağı... Çöp sandığı... Polis bey!... ööööğğ... Çöpçü... kavun... ööööğğ... anneciiim...

Telefondaki memur:

– Tüh Allah kahretsin, miğdemi bulandırdı be, dedi.

Sonra sesini yükseltti:

– Heey Şaban! Yahu, Papatya sokağında karının biri intihar ediyormuş bee! Bakınsana ne derdi varmış şıllığın... Çabuk olun, çabuk! Vaziyeti vaziyet değil karının. Nerdeyse üstüme kusacaktı. Tentürdiyot mu içti, ne haltetti... Hay, Allah...

Kulübeden çıkan polis, varıp dikildi çöpçünün tepesine:

– Buralarda bir kendini intihar eden varmış, kim o? dedi.

Çöpçü, yumruğunu, kavun bulaşığı bıyığından geçirdi:

– Gendini mi intihar ediyormuş? Nirdeymiş o? Benim haberim yok.

– Buralarda başka çöp sandığı var mı?

Çöpçü aval aval bakındı sağına soluna:

– Yoook!... Ben bilmiyom... belkim vardır.

Kadın pencereyi açtı:

– O işte, o! diye bağırdı. İntihar ediyor o!

Sokaktan geçenler durup toplandılar. İki polis daha geldi karakoldan, onlar da katıldılar kalabalığa, şaşkın şaşkın bakınmaya başladılar çevrelerine. Polislerden biri:

– Kim kendini intihar ediyor, hanım? diye sordu kadına.

Kadın iyice sarkmıştı pencereden. Göğsü, gözleri kamaştıracak kadar ak ve bereketliydi. Kimse gözünü pencereden ayıramıyordu.

– Kör müsünüz ayol? diye bağırdı. Yanıbaşınızda intihar ediyor adam. Ne biçim polissiniz siz!

Çöpçü, kemire kemire inceltttiği kavunu çöplerin arasına attı. Posbıyığını elinin tersiyle sıvazlayarak güldü:

– Anam bacım ossun, dedi, gözel gadun.. değel mi?

Birkaçı güldü. Biri:

– Anan bacın da pek yosmaymış çöpçübaşı, diye sırıttı.

Polisler ne yapacaklarını bilemiyor, aralarında fısıldaşıyorlardı.

Özel bir araba durdu kalabalığın yanında, bir kol uzandı:

– Çekilinsene be! dedi. Utanmıyor musunuz pencereye bakmaya? Polis, dağıtsana şunları!

Araba çekip gitti.

– Al başına püsküllü belayı, dedi polislerden biri.

Kadın yine geldi pencereye:

– Çöpçü diyorum kuzum, çöpçü! diye bağırdı. Çöpçü intihar ediyordu. Aaa, kazık gibi dikilmiş duruyorlar!.

Bütün gözler çöpçüye çevrildi. Çöpçü küreğe dayanmış, pencereye bakıyordu. Birden toparlandı:

– Beni mi deyo? Ben mi gendimi intahar ediyomuşum? Garı aklını mı oynatmış ne?

Kadın yine geldi pencereye:

– Bakın, anlatayım, diye sarktı. Sandıktan kavunu aldı, yedi. Bu gözlerimle gördüm ayol... Nah, bu gözlerimle gördüm!. öğğ...

Gerisini getiremedi, arkaya yığıldı.

Polislerden biri çöpçüye döndü:

– Sen bu sandıktan kavun yedin mi?

– Hee, yedim...

Kalabalık kahkahayla gülüyordu. Çöpçü alındı:

– Gahbenin yidiği naneye bak, dedi. Gül gimi gavun atılır mı be. Onun uçun mu yırtınıyormuş zabahtan berli? Gahbenin yidiği naneye bak!... Ben gendimi intahar itmiyom emme, o gancık aklını bozmuş galibe... Müşderi topluyo, besbelli...

Kalabalık gülüşerek dağıldı. Çöpçü, ikide bir pencereye bakıp homurdanarak sandığı boşaltmaya başladı.

İÇİN BİLE İÇİN İÇİN

Döndüm ki arkamda... Başımı çevirdiğim gibi tabanları kaldırdım. Arkamdan durmadan bağırıyordu:

– Necati, Necati be! Yahu Necati bey! Kardeşim, bi dakka yahu!

Durulur mu daha? Kiminin kolunun altından, kiminin omuzundan, kiminin tepesinden, kiminin bacakları arasından... Soldaki sokağa saptım, pasajın bu kapısından girip, öteki kapısından çıktım. Sağa, sola, öne, geriye derken, nerede bulunduğumu kendim bile çıkaramayacak duruma geldim. (Politika yapacağım sanılmasın. Ayniyle vâki...)

İnsan can korkusuyla amma da koşarmış! Çıktığım yerle bulunduğum yeri şöyle bir hesapladım, aklıma durgunluk gelecekti nerdeyse. (Bakın, yeri gelmişken söyleyeyim: Gerikalmış, azgelişmiş ülkelerin çağdaş uygarlık düzeyine ulaşabilmeleri için, ya nazik yerlerine sıkı bir tekme yemeleri, ya da benim gibi dehşetli korkmuş olmaları gerekir. Yoksa "hadi gülüm, hadi şekerim, yürü yavru.n, koş tontonum, bak sana neler alacağım" demekle, bu gerikalmış ülkeleri çağdaş uygarlık düzeyine ulaştırmanın mümkünü yoktur.)

Adamdan niye kaçtığımı kısaca anlatayım.

Kimi insan bilerek kötülük yapar, kimi de bilmeyerek... Bu adam, bilmeden kötülük yapanlardan... Denedim, ben bu adamla ne zaman konuşmuşsam, çok sürmemiş ya işten atılmışımdır, ya da başıma bir iş gelmiştir. Fizik, kimya deneyi gibi apaçık bu, yalanı dolanı yok. Kendisiyle bulvarda tanıştırıldım. Ayaküstü üç beş laf ettik. Ayrılırken "görüşelim azizim" dedi, "çok sevdim sizi..." Ben de, "hayhay" dedim "görüşelim..." Ve tabii, her zaman olduğu gibi, ayrılır ayrılmaz unuttum yüzünü. Zaten ad tutamam aklımda. Çalıştığım yerlerin telefon numaralarını bile deftere bakmadan çıkaramam.

Tatlı bir eylül akşamıydı. İşten çıkınca, şöyle sessiz bir köşede oturup, yüzüm elimde, kalabalığı seyretmesini pek severim. O akşam da öyle yaptım, bahçenin kuytuca bir köşesine çekildim, kahvemi içiyordum. Karşımda bir reverans yapan oldu. Hafifçe doğruldum. "Merhaba efendim" dedim. Aaa.. savuşup gideceğine, sandalyeyi çekip oturdu karşıma:

– Seni gidi seniii! Böyle sakin köşeleri bulur çekilirsin değil mi... Kûşe-i uzlette tefekkür ve aşk vardır derler. Mâmafi ben de çok severim sükûneti. Şu ağaçlar, şu havuz, şu masmavi gök, şu renk, şu müzik... Biliyor musun azizim, bizler termodinamiğin muallakta kalmış rotu kırık sinekleriyiz ve tevcih âleti kaybolmuş –ah ne yazık!– bir havan topu veyahut bir tayyare misali ve daha doğrusu, fikir zerrelerinin fezada temevvüdünden husûle gelmiş, ne bileyim, öylesine berbat bir pazar ki şu dünya ve bizler öylesine ah-

mak, humku hamaka muhakkak öylesine budala, edla fodla fodula, öylesine sersem ve öylesine ukala akli akali taakkuli, hatta öylesine hımbıl, bilmem ki nasıl ifade etsem, hambele humbala tombala, daha doğrusu, bulanık bir suda zavallı bir saman çöpü, yahut nâmütenahide silik bir bulut parçası ve hatta, tâbiri mâzur görün, nebülöz halinde bir sis, hayır, öyle demeyelim de, mesela, mesela, mesela, şu toz zerresinin zerresi, yani atom cüzleri halinde kâinatta ve bütün bu yaratıklar, maddi ve manevi âlemde seyrüsefer eden, barisfer, litosfer, helikopter, tâbiri mâzur görün, bu fenomenal evrensel transandantal ve gaybı gıyabi âlem-i lâyettenâhi ve nihayet, evet azizim ve nihayet bizler... Şu ağaçlar, şu havz-ı hayal, şu renk cümbüşü... Demek sen, böyle kûşe-i uzletlere çekilir ve hayal iklimlerinde pupayelken...

"Oh" dedim içimden, "nihayet çıktığı yere döndü. Defolup gitse de şöyle..."

Bir yandan da adını, nerden tanıdığımı, neci olduğunu çıkarmaya çalışıyordum. Kaşlarımın arasına bir ağrı gelip oturdu. Çıldırmak işten değil, kim bu herif! Kırmızı ablak yüzlü, iri patlak gözlü, kalın yapılı, dazlak, eli çantalı, gömleği kolalı, göğsü mendilli biri... Dişimi sıkarken sıkarken, yüzümün her yanı birden seğirmeye başladı, kaşıntı düştü gövdeme. Midem bulanıyor, başım dönüyor, bir şeyler oluyorum. Garsonun da geleceği yok ki... Kalksam, acaba o da kalkar mı benimle? Adam kovmak ne zormuş!...

Hiçbir şey düşünmez haldeyim. O, bıraktığı yerden başladı:

– ... şu kalabalık, şu şekiller, şu armoni, şu

kendiliğinden yuvarlanıp giden âlem ve şu... Ah azizim, sana tavsiye ederim, çok çok felsefe oku ve çok çok düşün. Şu koca kâinatta hiçbir şey sebepsiz değildir ve hiçbir şey lüzumsuz olamaz, her şey birbirinin mütemmimi vaziyetindedir. Mesela azizim, kuzu kurt içindir, balık balıkçıl için, çiçek arı için, tavşan tazı için, akşam sabah için, soğuk sıcak için, borçlu alacaklı için, kadın erkek için, cadde yürümek için, kanat uçmak için ve hatta, için bile için içindir azizim! Modern felsefenin doneleri ve monadlar âleminin süper doneleri, bizleri, basamak basamak, adım adım ve ağır ağır lâyezelden lâyemuda götürür. Bizler batakla yaşayıp, suyun yüzünü tahayyül eyleyen moleküler, ki bu terim bendenizindir, evet moleküler mahlûkata benzeriz. Condillac der ki... Hayır, ondan önce Spencer ve hatta Protagoras ve Lalande derler ki... Durun, durun; ah ne güzel söylemiş acem şairi! "İdraki meali bu küçük akla gerekmez... Zira..." İşte bu zira çok önemlidir beyefendi. Zira... Siz Farisice bilir misiniz beyefendi?

– Hayır!

– Mehtâb benûr dâmeni şeb bişkâft... Hey gidi koca Hayyam! Aşk denizinde bir dürrü güher... Siz felsefe tahsil ettiniz mi beyefendi?

– Etmedim...

– Bravo! İyşi nûş eyle bugün anma gamı ferdayı... Sana ısmarladılar mı ulan eşşek bu yalan dünyayı... Hah hah hah... Ne güzel söylemiş, ne güzzeeel! Ah beyefendi, felsefe güzel şeydir ve fakat, Aynıştayn olsun, Kant olsun, Kont olsun ve gerekse Volf veya Sokrat, Froyd, hatta ve

hatta Stuart Mill, Berkley, Bergson, Dekart, Şopenhover, Hegel ve gerekse Marks ve Mevlana olsun, bütün filozoflar birer paleontolojik... Ne dedim ben?

– Palanın düşük...

– Haa, evet, pale-onto-lojik bir albüm meydana getirmekten öteye gidememişlerdir. siz sosyoloji okudunuz mu azizim.

– Yooo...

– Nazik olalım... Sosyoloji bilmek şarttır azizim. Cemiyet, fertlerin tecemmuundan mı meydana gelir, yoksa fertler cemiyetin inkisama uğramasından mı meydana gelir? İşte bugünün münakaşa mevzuu budur. Şu nedir şu? Lütfen..

– Masa...

– Bravo! Şu nedir şu?

– Ayak...

– Bravo! Masanın ayağı, peki, ya şu nedir? Sıkılmayın canım, söyleyin lütfen...

– Çivi...

– Hah, bravo! Masanın ayağının çivisi... Şimdi azizim, işte bütün bunlar şu masayı meydana getirir. İspatı budur bunun. Yoksa, şu ayak şu masayı meydana getirmez! Anlatabiliyor muyum? Şimdiiii... Masayı bölersek ne olur? Ayak, çivi, tahta, vesaire... Nasıl?

– Evet...

– Demek ki... Fertlerin tecemmuu ancak cemiyeti meydana getirir. Daha müşahhas bir misal vereyim: Şu nedir şu?

– Baş..

– Bravo! Ya şu?

– Omuz..

– Bravo! Peki, ya şu?

– Göbek..

Eyvah, yavaş yavaş iniyor! Ya bir de, "Şu?" derse?..

– Şu? Hadi canım, sıkılmayın..

– Kasık..

– Hımm... İşte bütün bunlar şu gövdeyi meydana getirir, yani cemiyeti. Ve bu gövdenin bölünmesiyse... Haa, durun bakayım; siz matematik okudunuz mu azizim?

– Biraz..

– Peki, ikiden iki çıkarsa kaç kalır? Gülmeyin rica ederim, nazik olalım... Kaç kalır?

– Sıfır..

– Yok, ananın örekesi! İkiden iki çıkar mı be? Ne zaman girmiş ki, çıksın? Girmeyen şey çıkar mı? Beş metreküp beş metreküpten çıkar mı? Çıkmaz! Çünkü beş metreküp beş metreküpe daha önce girmemişti ki... Daha önce girmeyen şey, daha sonra çıkabilir mi? Bütün bunlar safsata! Amma, üçten iki her halükârda çıkar. Çünkü, üçün hacmi ikinin hacminden büyüktür. Ve muhakkak ki bütün ilimlerin en yükseği felsefedir. Bütün öteki ilimler felsefeden çıkar. Çünkü, daha önceden girmişlerdir. Durun bir dakka... Sosyalist misiniz? Ya evet, ya hayır...

– Evet!.

Kaynana zırıltısı gibi bir kahkaha koyverdi:

– O kadar komiksiniz ki azizim, diye elini eline vurdu. Felsefe bilmeden sosyalist olunmaz ki! Kant'ı ve Şopenhover'i okumadan, entüvisyo-

nizmi ve hatta siyonizmi bilmeden sen nasıl olur da sosyalistim dersin birader? Sosyalizm bir kafa işidir. Aksiyonel, fonksiyonel, diksiyoner... Entelektüel metabolizma, kritik diferansiyel ve argümantal dokümantasyon... Lebbeyk sultanım! Hadi, eyvallah...

Birden kalktı, sertçe bir dönüş yaptı, çekip gitti.

Müthiş bozuldum. Hatta, hoşlanmaya bile başlamıştım kendisinden. Kuzu kuzu dinliyordum, herhangi bir saygısızlıkta bulunmayı düşünmeme fırsat bile vermiyordu. Bozuk çalıyordu ama, hoş adamdı, neme gerek...

Bir süre baktım arkasından. Sözleri kelebekler gibi uçuşuyordu gözümün önünde, kafamın içinde. Başladım onun gibi konuşmaya: Şu nedir şu? Baş... Şu? Kol... Şu? Kasık... Ya şu? Her şey her şey içindir azizim. İçin bile için içindir. İçin, için için... Argümantasyon, plantasyon, plasman, deplasman... Lâyettenâhi lâyezel... Fodla fodula fodul... Nodla nodula nodul... İçin bile için için... Girmedi ki çıksın... Beş metreküp beş metreküpten...

– Ne içeceksiniz beyefendi?

– İçin bile için için... Sen benim için, ben senin için, hırsız polis için, polis hırsız için, demokrasi politikacı için, politikacı demokrasi için, için ulan için!

Garson gülmeye başladı:

– Çatlaktır o, dedi. Amma, çok bilgilidir. Beş tane yüksek fakülte bitirmiş.

Kahvenin parasını verip çıktım bahçeden.

Gece, evde herkese söyletmek istedim, fakat hiçbiri de "için, için için" diyemedi. Kafam müthiş bozuldu.

– Hadi söyleyin bakayım, dedim, ikiden iki çıkarsa kaç kalır?

İlkokulun ikisindeki yeğenim burnuma güldü:

– Onu aptallar bile bilir be, dedi.

Tuttum kulaklarından, bacakları havaya gelecek biçimde kıvırdım:

– Söyle bakıyım!... İkiden iki çıkarsa kaç kalırmış? Seni gidi terbiyesiz!... Hem bilmezsin, hem de bana hakaret edersin ha? İkiden iki çıkmaz, eşek herif! Ne zaman girdi ki, çıksın? İçin, için için...

Beni tefe almaya kalktılar. Baktım hiçbirinde iş yok. Matematik, aritmetik diye saçmasapan şeyler öğreniyorlar, ne olacak... Gazetemi alıp, köşeme çekildim, manşetlere şöyle bir göz gezdirdim: "Hükümet sözcüsü Abdülkerim Bereketoğlu dedi ki: Antidemokratik kanunların kaldırılabilmesi için...", "Yüzde yedi kalkınma hızının temin edilebilmesi için...", "Vergilendirmede adalet için...", "Gayemiz demokratik düzen için...', "Batı uygarlık seviyesine çıkabilmemiz için...", "Dış yardım alabilmemiz için...", "Ortak Pazara girebilmemiz için..."

Elimde olmayarak başladım:

– İçin, için için... İçin, için için... İçin, için için...

Çocuk sandalyenin üzerine çıkıp çığlığı bastı:

– Amcamda çatlaklık var!.

Gülüştüler. Tabii, gülünecek bir şey arıyorlar!...

– Terbiyesizlik etme, dedim. Bak, işte, gazete yazıyor: "Antidemokratik kanunların kaldırılabilmesi için...", "Sosyal adaletin gerçekleşmesi için..." Yaa, gördün mü! İçin, için için... İçin, için için... İçin, için için...

Çocuk da başladı:

– İçine, içine, içine... İçine de, içine de, içine de...

Şirketin muhasipliğinden atılışım böyle oldu işte... Sözde ben demişim ki "İkiden iki çıkarsa sıfır kalmaz. Çünkü ikiden iki çıkmaz. Çünkü, ne zaman girdi ki çıksın? İçin bile için için..."

Vermişler hesabımı elime... Bir süre yattım hastanede, iyileştim. Ondan sonra birkaç kez daha karşılaştım bu adamla ve bir süre sonra yine atıldım işimden. Şimdi iyiyim. İtibarlı bir mevkiim var. İçinin için için olmadığına ve ikiden ikinin çıkabileceğine inanıyorum artık.

BEN VAR SİZİ SEVMEK ÇOK!

Bu caddeden geçenler biraz pasta, biraz boya, biraz alkol, biraz tütün ve çokça lavanta kokarlardı. Bu cadde kadın kokardı. Bu caddenin geleceği yoktu, geçmişi vardı. Bu caddenin bu başında tavlanan kadın, öte başında unutulurdu. Bu caddede her şey vardı, insan yoktu bu caddede. Kişi bir hesap pusulasıydı bu caddede. Bu cadde gece yarısından sonra sidik, alkol ve kusmuk kokardı. Bu caddede gece yarılarından sonra herkes yüzükoyundu.

Bu caddede hiç kimse kendini yaşamazdı.

Olay bu caddede ve ara sokaklarda geçti.

Kerpeten Rıza, ıslığın geldiği yana baktı. Az sonra iki arkadaş kolkola, kalabalığı yararak yürüyorlardı. Konunun bundan öncesi kimseyi ilgilendirmez. Daha doğrusu, herkesin ölesiye ilgilendiği bir konu ama, yazılamaz.

Şevket:

– Herifte şeytan tüyü var, kardeşim dedi. Bir hello çekti mi, dökülüşüveriyorlar ardına.

Kerpeten Rıza sunturlu bir küfür salladı:

– Ne şeytan tüyü be? Peygamberdevesi gibi oğlan. Lâkin zibil gibi para var tüyübozukta. Zaten bizim kızların dini imanı para. Parayla yatan

kadın ancak para doğurur, arkadaş! Onun için de adam çıkmaz bizden. Yani buralardan adam çıkmaz. Sen bakma, Kerpeten Rıza yolsuz da, film çeviremiyor. Hele bir cebi şıngırdasın, gör o zaman sen filmleri...

– Yani yediriyor mu dersin coni?

– Hem de nasıl!... Su gibi para var sıpada.

– Yok yahu... Zibidinin biri. Bütün süksesi Amerikalı oluşundan geliyor.

– İkisi de aynı kapıya çıkar oğlum. Ya paralı olacaksın, ya Amerikalı.

Bu konuyu yıllardır işlediği için, bir aspirin satıcısı gibi rahatlıkla konuşuyordu.

Şevket:

– Seninkini de ayartmış, dedi.

– Hangisini?

– Şükran'ı...

Kerpeten Rıza dişlerini çiğnedi:

– Benimki olunca çok mu bir temiz ananın evladı? Anası babamla yatar, kızı benimle. Fakat sana bir şey söyliyeyim mi, marizleyeceğim ben bu peygamberdevesini. Bunu başka türlü ürkütmenin mümkünü yok, azizim! Eğer ben bu coniyi bu caddeden kaçırtmazsam, bana da Kerpeten Rıza demesinler! Ağırıma gidiyor be...

Konuşarak yürüyorlardı. Bir yandan da, adını bilmedikleri bu Amerikalı genci arıyorlardı. İnce, uzun, mavi yeşil gözlü, fırça saçlı, kırmızı suratlı, filmlerdeki gibi yürüyen, pipolu, fotoğraf makineli, tipik bir Amerikalıydı.

Rıza'nın dediği gibi, tıpkı peygamberdevesi denilen çekirgeyi andırıyordu. Gelgör ki, pey-

gambertavuklarıyla arası pek iyiydi. Bu caddede onu her gün kolunda bir iki peygambertavuğuyla görmek mümkündü. Ne yapardı bunca peygambertavuğunu, orası belli değildi. Koleksiyon mu yapıyordu, kral resimleri mi çektiriyordu, kim bilir? Belki de "tablo" yapıyorlardı? Her neyse, çokları gibi Rıza'nın da kanına dokunuyordu bu iş.

Sinemanın önüne gelince durdular. Şevket:

– Peki ama, ne deyip de çatacağız? dedi. Ben dilinden anlamam ki sıpanın?...

– Anlaması ne be? Sokulursun burnuna ay lav yu veri maç, mister, ne haber? Az şöyle gel de turistlik oynayalım, sana çok güzel yerler göstereceğim, dersin, olur biter. Bunlar kafasız olurlar be... Bunlardaki kafa değil, konserve kutusudur.

Şevket'in kasıklarını tutarak güldüğünü görünce kızdı:

– Ne gülüyorsun be gıdıklanmış gibi? Şekspir oynamıyoruz oğlum, milliyetçi ol biraz!

Şevket durmadan gülüyordu. Rıza daha çok kızdı:

– Ne gülüyorsun lan? Bayar'a af talep etmedik oğlum. Milliyetçilikten bahsediyoruz, hıyar ağası!

– Esnaf mısın nesin be abi? İlanı aşk mı edeceksin direk gibi coniye?

– Niye?

– Niyesi var mı be abi? Ne demek ay lav yu veri maç?

– Lan oğlum, ben manasını bilsem, gider mekteplerde İngilizce dersi veririm. Dilimize gel-

di de söyleyiverdik yani, ne var? İstersen, gudbay mister, ay em sori, tenk yu veri maç, dersin. Hepsi bir. Peki, Türkçe bilmez mi dersin bu inek arabası?

Şevket, ağzını toplamaya çalışarak:

– Bilir tabii, dedi, bilmez olur mu? Senin İngilizce bildiğin kadar o da Türkçe bilir.

Sonra birden asıldı koluna Rıza'nın:

– Aptallığın lüzumu yok, yürü!

Peygamberdevesi karşı kaldırımdaydı. Yanında da kalpsarışın bir kadın vardı. Peygamberdevesi bir adım atıyordu, kalpsarışın üç adım. Konuşup gülüşerek yan sokaklardan birine saptılar. Şevket'le Kerpeten Rıza da arkalarından... Coninin ne dediğini anlayamıyorlardı. Kalpsarışın, gıdıklanmış gibi gülüyor, serçeler gibi bıcırdayıp duruyordu:

– Ama Mister Simit, benim adım Leylâ değil ki... Benim adım Gülten.

– Gul... ten?

– No no... Gülten. Gül..ten.

– Golden?

– Ayy, pek şekersin vallahi Mister Simit. Gülten diyorum ayol, Gül..ten..

Coni kolunu kalpsarışının omzuna doladı:

– Gülten hanim, siz var çok güzel olmak, ben var sizi sevmek çok. Oh maydarling Gülten hanim, siz çok güzel olmak. ay em from Amerikan, ben var sizi sevmek çok.

Kalpsarışın Gülten, sevinçten terlemiş yüzünü ıslak bir ayna gibi tuttu coniye:

– Ben ister Amerika'ya gitmek.. hı?

– Yes matmazel, okey Gülten hanim, ben var götürmek Amerika. Olrayt matmazel, ay lav yu veri maç. Das havzın suyu di terkozun. Tom frameyşin, dudakeyşin, gallüp gullüp yuttureyşin, red skelton of stil meyk di Newyork çaçaça brijit pavır geybıl toni kürti from krom alüminyum...

Kerpeten Rıza duramadı:

– Ne haltettik de bıraktık mektebi be? Bu böyle olmayacak Şevket. Ben beklerim şurada, sen git konuş. Zart zurt edecek olursa ben tepesindeyim. Boşver İngilizcesine, Türkçe konuş.

– Ne deyip de konuşacakmışım?

– Lan oğlum, fotoğraf makinesine müşteri olursun. Sat bunu bana mister coni, dersin. Anlatmaya çalış işte. Araya bir iki de İngilizce katarsın, olur biter. Yürü hadi, sallanma, kaçıracağız şimdi.

Şevket'in surat ettiğini görünce kızdı:

– Hey, peygamberdevesi!

Coni oralı bile olmadı. Kadın dönüp baktı. Şevket'le Rıza'yı kendilerini izler görünce bozuldu birden, çivilenip kaldı. Elleriyle bir şeyler anlattı Amerikalıya, sonra da "mersi, mersi" diyerek ara sokaklardan birine daldı. Peygamberdevesi, olduğu yerde kalmıştı. Sağına soluna bakınıp duruyordu. Rıza'yla Şevket bittiler burnunun dibinde.

Rıza:

– Bana bak lan peygamberdevesi, dedi. Sen var buralarda dolaşmak çok, ben var seni marizlemek çok!

Coni piposunu ateşledi, sonra:

– No no... Türkiş no... Ay em from Amerikan, gibi laflar etti.

Şevket gülünce, Rıza yakasını toparladı coninin:

– Mariz mariz! diye bağırdı. Ben var seni marizlemek çok!

Coni sırıttı:

– Ay em sori mister... Ay em from Amerikan...

– Ay em sori, ay em sori... Ben var seni marizlemek lan!

Coni kaşlarını çattı. Fotoğraf makinesini gösterdi:

– No no, dedi Rıza. Sen var madamlar ayartmak, ben var seni marizlemek.

Rıza hem konuşuyor, hem de yumruklarını birbirine vuruyordu. Coniyi korkutan bu oldu. Başına geleceği anlamış gibiydi, çevresine bakınmaya başladı.

Rıza onu duvara doğru itti:

– No no!... Polis no! Ben var seni marizlemek, sıpa!

Coni dilini yutmuştu sanki. ikide bir:

– Ay em from Amerikan, Türkiş no!

Diyor, başka bir şey demiyordu. Rıza, Şevket'e göz kırptı.

– Patlatayım mı bir tane?

Coni yine sırıtmaya başladı. Bu, Rıza'yı daha çok kızdırmıştı:

– Sırıtma lan hergele, diye tersledi. Fotoğrafını çekmeyeceğiz. Babanın oğluna mı poz veriyorsun inek! Bir daha kızların peşinde görürsem seni, koparırım o kırmızı ibiğini, anlıyor musun culukcücüğü?

Coni yine sırıtınca, Rıza elinin tersiyle çarptı suratına:

– Madam, matmazel, karı, kız yok, anlıyor musun! Hovardalık yok! Sen var matmazelleri yemek, ben var seni marizlemek.

Coni elini yüzüne bastırıp sırıtmaya başlayınca Şevket bir kahkaha attı.

– Çatlak bu oğlan be, dedi. Bırak şunun yakasını, defolup gitsin. Durup dururken iş çıkaracağız başımıza. Bunun yediği karılar da kendisi gibi çatlaktır muhakkak...

Coni, beklenmedik bir sesle güldü:

– Boşver dalgayı be abi!

İkisi de şaşırmışlardı. Coni mükemmel Türkçe konuşuyordu!... Rıza'nın kaşı gözü oynamaya başlamıştı şaşkınlıktan. Coni, koluna girip sürükledi onu:

– Ben Amerikalı falan değilim be abi. Allahınızı öpeyim sizin, ne diye taşlarsınız dalgamı be? Ben Üsküdarlıyım be anacım. Üsküdarlı Fethi'yim yahu! N'aaparsın be abi, yolumuzu buluyoruz işte. Amerikalıyım demedim mi kesik be abi. Elinizi öpeyim, çaktırmayın! Şunun şurasında geçinip gidiyoruz be abi. Tüüü anasını be, tokatı da yedik üstelik! Lan Rıza abi, Allahın var mı senin be? Tüü, Allahsız Rıza abi, kondurdun fakire durup dururken!...

Sonra da bastı kahkahayı. Rıza'yla Şevket eşekten düşmüşe dönmüşlerdi.

En yakın meyhaneye daldılar.

PİS GUMONİS!

Omuzlarını fırçalayan çırağa bir yirmibeşlik verdi, "hadi eyvallah" deyip çıktı berberden. Bir sıkıntı vardı içinde. Oysa, tıraş oldu mu tüy gibi hafiflerdi. Şeker bayramına çıkmış çocuklar gibi orasını burasını yoklaya yoklaya, sağına soluna selam dağıta dağıta, muhtar olduğuna şükrede ede yürür, dükkânlara uğrar, kahveleri dolaşır, bu baştan topladığı dedikoduyu öte başta satar, dünyanın gidişine değgin yorumlarda bulunurdu. "Politikadan hazzetmem" derdi ama, politikadan başka da konuştuğu yoktu.

Püskülünün ucu gümüşlü sarı tespihini sol elinden sağ eline aktardı, öksürdü, Yakup beylerin mağazasından yana bakarak paytak paytak yürümeye başladı. Mağazanın önünden geçerken gözucuyla içeri baktı, "çıksınlar da öyle gireyim" diye düşündü. Köşeyi dönünce, yelek cebinden saatini çıkardı, "saat tam 10.35" diye söylendi. Sonra da:

– Ahmet efendi, saatin kaç? diye sordu bakkala. Bakkal Ahmet efendi bir eliyle köstegi toplarken, öteki eliyle saatini çıkardı:

– Ona beş var, dedi. Hatta beş buçuk var. Ne marka seninki?

– Ona beş buçuk mu var dedin? Bu hesaba

göre, bizim saat tam yirmi dakka ileri, öyle mi? Kaça kaç var dedin? Ona beş buçuk mu? Yani kırk dakka mı ileri? İmkânı yok! Senin saat yanlış. Eğer doğru gitmesin, taşa çarparım ben bunu!

Söylenerek yürüdü, mağazanın önünden bir yol daha geçti. Bir kişi kalmıştı içerde. "O da çıksın da gireyim" diye söylendi. Dönüştü kimse kalmamıştı mağazada; kaşlarını indirdi, tespihini yelek cebi hizasında tutarak girdi mağazaya.

– Buyur bakalım muhtar efendi, dedi Yakup beyin oğlu. İnşallah iyi haberlerin vardır bugün?

Muhtar, koltuklardan birine bıraktı kendini:

– Bizde haber çoktur amma, işe yarar haber yok Orhan bey. Velakin, bugün benim kafamın içi karman çorman. Esbabına gelince..

Orhan bey sipsivri bir dikkatle eğildi muhtara doğru:

– Hayrola?

Muhtar çevresine bir göz attı:

– Bizi dinleyen yok, değil mi?

Orhan bey daha bir dikkat kesildi:

– Yok canım, ne münasebet... Eee, hayrola? Sende bugün bir iş var muhtar?

Muhtar bir süre önüne baktı, yutkundu:

– Allah Allah... Allah Allah... Sen günahlarımızı affet yarabbim! Bu yaşta, bu zekâda bir insan... Allah Allah... Allah Allah...

– Hayrola muhtar?

– Sorma beyim, sorma! Günlerdir uyku girdiği yok gözüme. Sizin neden haberiniz var ki!

Orhan boş bir sandalye çekip, muhtarın karşısına oturdu:

– Karar vermiş mi hükümet?

– Ne kararı?

– Yani harp için?

– Yok canım... Keşke harp olsa... Vâdemiz yettiyle gider ölürüz, harp dediğin ne ki!

– Hımmm.. anladım... Tekel maddelerine zam... Ama biz onu duyalı bir hafta oldu.

Muhtar bilgiç bilgiç salladı başını:

– Hangi tekel maddeleri beyim! İsterse ırakıyı yüz liraya çıkartsın, umurumda mı benim? İçen düşünsün, bana ne?

Orhan beyin yüzü küçüldü, gözleri kısıldı:

– Şu Barzaniler bir oyun mu çıkardılar yoksa? Ben hükümetin yerinde olsam...

– Yok canım, ne Barzanisi, ne tarzanisi... İş onlara kalsa, kolay. Barzani dediğin de kim, bre Orhan bey!

Bir süre sustu, sonra:

– İyice emin misin bizi dinleyen olmadığına? dedi.

Orhan bey güldü. Ama, sapsarı bir gülüştü bu. Merakını gizleyemiyordu:

– Yok dedik ya bre muhtar... Aaaa!... Hem, ne diye dinlesinler bizi, canım? Burası Yakup beyin mağazası, kimin haddine dinlemek!

Muhtar, yumurtaların üzerine yatar gibi yayıldı koltuğa:

– Mahallede gumonis var arkadaş, dedi. Benden söylemesi... Günlerdir gözüme uyku girdiği yok. Şunu Orhan beyle bir konuşayım dedim, velakin fırsat zuhur etmedi.

Orhan beyin gözleri iyice kısıklaştı:

– Komünist mi? Kim bu?

– Gumonis ya! Neden haberiniz var ki sizin? Kapısı kapıma, penceresi pencereme bakar... Anladın mı kim olduğunu?

Orhan bey geniş bir soluk aldı:

– İlahi muhtar!... Rıza bey mi demek istiyorsun?

– Hem de ta kendisi! Bu Irza bey dedikleri eğer gumonis değilse, ben şu çarşıya çıkar da eşşekler gibi anırırım arkadaş! Altı aydır göz hapsinde tutuyorum herifi. Herif bal gibi gumonis. Ben bir adama notumu verdim mi hiç şaşmaz! Sizin Irza bey dediğiniz adam bal gibi gumonis. Hem de aliyyülâlâ cinsinden, hem de ekistire cinsinden...

– Yok bre muhtar, yanılıyorsun. Rıza bey benim en iyi ahbabımdır. Hemen her gün görüşür konuşuruz kendisiyle. Böyle bir şey olsa anlamam mı?

– Hayır, anlayamazsın! Herif öyle zeki, öyle zeki, öyle zeki ki, ben bile altı ay göz hapsinde tuttuktan sonra anlayabildim. Sen nereyi nerden soruyorsun Orhan bey!

Orhan bey bir sigara yaktı, yerine geçip, koltuğa oturdu:

– Nerden anladın komünist olduğunu?

Bu kez muhtar, sandalyeyi onun yanına çekti:

– Elimde delil var arkadaş, dedi. Bu herifin lambası sabahacak yanıyor. Ne yapar bu herif sabahacak?

Orhan bey güldü:

– İsterse akşama kadar yansın bre muhtar, kimin nesine?

– Yooo, öyle değil! Pencereden gözetledim; kerpiç gibi kitaplar, birini bırakıp birini alıyor eline. Odanın içine seriyor gazeteleri, mecmuaları ve daha bir sürü şeyi, iki satır birinden okuyor, beş satır birinden. Ondan sonra durmadan yazıyor. Resimler çıkarıp bakıyor. Kendi kendine konuşuyor, gülüyor ikide bir. Sonra pencereye kapıya bakıyor ikide bir. Derken bir ıslık tutturuyor, ardından bir pipo mu ne karınağrısıysa ondan yakıyor. Sonra kalkıp radyoyu karıştırıyor. Hem öyle hafiften açıyor ki, hangi istasyon olduğunu anlamaya imkân yok!

Tam bir hafta uyumadım, sabahacak bekledim. Bu adam sabahacak çalıştı! Din iman yok mu bu herifte bre Orhan bey? Gumonis olmasa, ne diye canına böyle eziyet etsin? Allah o canı kendisine eziyet etsin diye mi verdi? Yoo arkadaş, ben buna muhalifim! Bu herif gumonis.

– İlahi muhtar!...

– Duuur, gülme; dahası var! Bu herif, sabahleyin, güneş doğarken, odanın içinde cimlastik yapar. Elâlem namaz kılarken, camilere koşarken, bu adamın elini kolunu kaldırıp indirmesi ne demek? Yatıp yuvarlanması, taklak atması, diz kırması, bel bükmesi, kalçasını çalkalaması, dömelmesi, kollarıynan, bacaklarıynan ayıp işaretler yapması, ondan sonracıma, yatakta gidip gidip gelmesi, havaya yumruk atması, Dibidelik Mıstafa gibi dördelli yürümesi ne demek? Töbe estâfurullah, alnını yere koyup koyup kaldırıyor. Hem de güneş doğarken yapıyor bunu! Demek ki bu herif güneşe tapıyor?... Demek ki, ayrıca zındıklık da var bu herifte? Gözümnen gördüm be

bilader, gözetledim pencereden! Yaları söylemiyorum ya...

Duuuur, dahası var!... Bu adam, okumuş bir adam mı? Peki, ne demeye kazma kürek çalışır? Ne demeye odun kırar? Ne demeye bahçanın duvarını örer? Ve de ne demeye ameleler gibi çalışır? Sonra, ne demeye beş kuruş verip öteberisini çarşıdan eve taşıtmaz da kendisi taşır? Koskocaman sepeti koluna takıp eve getirmesi ne demek? Koskoca sandığı omuzuna vurup taşıması ne demek? Şehirde hamal mı yok, fıkara mı yok? Fıkara demirboku mu yiyecek?

Duuuur, dahası var!... Dilenciye sadaka verdiğini görmedim ben bu adamın. Ne zaman bir dilenci görse, başını öte yana çevirir geçer. Ne demek bu? Heç mi merhamet yok bu herifte? Heç mi din iman yok? Merhametsiz adam gumonis olmaz da n'oolur? Duuur, dahası var! Bu herifin evine gelenlerin hepisi baldırıçılbak takımından... Eyi biliyorum ki, hepsinin de mahkemede işi var, hökümette işi var. Bu herif bunlara bedavadan arzuhal yazar, dilekçe yazar, elmühaber yazar... Ve de kırk para almadığı gibi, hökümete kadar da gidip işlerini bizzat kendisi takip eder. Bu ne demek? Bu kadar zeki ve de akıllı bir adamın, hem de tahsilli bir adamın böylesi baldırıçılbaklarla düşüp kalkmasını sen nasıl yorumlarsın? Dinime imanıma gumonis bu herif, lamı cimi yok!

Duuur, daha bitmedi... Peki, bu adam niye evlenmez? Hadi, cevap ver bakalım? Temize çıkart bakalım has ehbabını!

– Canım, bre muhtar, o kendi bileceği iş... İster evlenir, ister evlenmez.

– Orası öyle amma... Benim bildiğim bekâr adam ya evine karı getirir, senin karın, benim karım, şunun karısı; ya da şunun bunun karısına kızına dolanır. Bu herif ne evine karı getiriyor, ne de senin benim karıma dolanıp karakolluk oluyor. Ancak, arasıra seyahat gezmelerine çıkıyor. Peki, Orhan beyefendi, buna ne demeli? Perilernen mi yatıp kalkıyor bu adam? Hem de bu kadar yakışıklı, gösterişli, fiyakalı bir adam! Gumonisler evlenmezlermiş, bunu bana bir pulis söylediydi vaktiyle. Derdi ki bana, nerde ciddi, akıllı, kimseye uymayan birini görürsen, şüphelen ondan. Yalan mı söylüyor pulis? Senelerce ekmek yemiş bu zenaatten... Demek ki... Dur canım, dahası var! Bu adam kumar oynamaz, Orhan bey; kahveye gitmez, kulübe gitmez, lokale gitmez, bayramlaşmaya gitmez, kurban kesmez, nargile içmez, tespih çekmez, gençliğinin hakkını vermez, ağzından bir bismillah çıkmamıştır. Peki, buna ne buyrulur Orhan beyimiz? Cemiyet içinde ve de toplum arasında yaşayan insan, o topluluğun her âdetine uymak zorundadır. Ayrı baş çekince ne olur? Ecdadın gittiği yoldan ne diye ayrılır?

Dur canım, dur hele, dahası var!... Hay Allah!... Geçenlerde marangoz geldi evine, akşama kadar çalıştı. Hesap görmeye gelince, çıkardı otuz kâat verdi marangoza. "Çok verdin Irza efendi" dedim, "marangozun günlüğü on beş kâattır." Ters ters baktı yüzüme, ne dese beğenirsin? "Ben piyasaya göre vermedim, emeğine göre verdim!.." Ne demek bu laf? Ben anlarım arkadaş! Bu laf tam gumonisce bir laf! Lamı cimi yok, bu herif artık eyice gumonis! Neden ki, elâlem

on beş kâada usta çalıştırırken, bu herifin ceffelkalem otuz kâat vermesi ne demek? Ben o ustayı on beş kâada çalıştırabilir miyim artık? Buna gumonislik denmez de ne denir?

– Canım, muhtar efendi...

– Duuur, dahası var!... Geçen gün dedim ki, Irza bey dedim, kızlar on bine, yirmi bine gidiyor; otuz bini denkleştir de bir kız da sana alalım dedim. Ne var şu sözde? Hak doğrusuna bir söz.,. Velakin, bana ne cevap verdi biliyor musun? "Ben bir inekle yatmam muhtar efendi" dedi. "Ben evlenirsem insan evladıynan evlenirim" dedi. Bu ne demek? Söztemsili, ben de köleniz için on bin lira başlık aldım. Şimdi, köleniz inek mi? Sümme hâşâ! Eğer bu herif gumonis, hem de azılı gumonis değilse, ben şu çarşıda eşşekler gibi anırırım! Pis gumonis! Köleniz cariyeniz inek ha? Bak şu deyyusa...

Sonra... Ben tahkikat ettirdim; bu herifin babası oldukça varlıklıymış. Buna demiş ki, "mademki memuriyet yapmak istemiyorsun, bir dükkân açalım da çalıştır" demiş. Bu gumonis de demiş ki, "ben alnımın teriynen yaşarım" demiş; "hırsızlıknan benim işim yok" demiş. Bu ne demek? Şimdi siz hepiniz hırsız mısınız? Sümme hâşâ!

– Canım, muhtar...

– Duuur, kesme sözümü! Geçen gün şirketin patronuyla konuşuyorduk. "Yahu muhtar" dedi, "şu senin Irza efendiye söyle, benim işçilerlen düşüp kalkmasın. İşçileri benden hak istemeye zorluyormuş. Mahkemenin yollarını öğretiyormuş. Buna düpedüz gumonislik denir. Ben adamın bilmemnesini ne yaparım, aklını başına alsın" dedi.

Ben de Irza efendiye dedim ki, "yahu Irza efendi" dedim, "patron senden şikâyetçi" dedim, "akıl verme işçilere" dedim. Bana ne dese beğenirsin? "...tir et hırsız pezevengi!" demez mi! Ulan pis gumonis, patron Cevat bey benim has ehbabım, sen kim oluyorsun? Fakat gene de dilimi yuttum, sustum. Buna ne buyrulur? Artık şüphen kalmadı ya? Bu herif azılı gumonis, arkadaş! Ve de mahallenin namusu... Eğer münasip görürseniz, ben bu herif hakkında bir mazbata tanzim edip basacağım ihbarı. Bugüne bugün muhtarım. Mahallenin namusu benden sorulur arkadaş. Böylesi pis gumonisler yüzünden lekeletmem mahalleyi arkadaş! Eğer sen muvafık demezsen, gidip bir de Osman efendiyle konuşacağım. O da muvafık demezse, doğruca kaymakama varacağım ve...

Orhan bey gülümsedi, sonra ciddileşti:

– Bana kalırsa, bundan kimseye bahsetme, dedi. Şahit bulamazsın, başın belaya girer.

Muhtar yay gibi fırladı yerinden:

– Şahitten çok ne var be? Ben bu adamı deliğe tıktırmak istedikten sonra, kimin avcuna bir on kâat kosam da şöyle, şöyle, şöyle söyle desem, hemen yapıverir. Urusun bayrağını Ankara'nın göbeğine dikeceğim, hökümeti devireceğim ve de gumonis idare kuracağım dedi diyeceksin dedikten sonra, kim olsa söyler bu kadarını. İlahi Orhan bey!... Ver bana elli kâat, hemen getireyim sana it sürüsü kadar şahit. Hem şahide ne lüzum var canım? Bu herif gumonis yahu!... Dinime imanıma gumonis!... Pis gumonis!..

Söylene söylene çıktı mağazadan.

ONDAN KOLAY NE VAR!

Otelin merdivenlerini koşarak çıktım. En dipteki odada yatıyordu. Yaşamak bu kadar tatlıydı ha? Yaşamak bu kadar güzeldi ha? Vay anasını!... Ölümden öte yol gitmediği, ölümden ötesinin saçmalığı nasıl da belliydi bu gözlerde... Şu felsefe, bu felsefe... Hayır hayır, hepsi palavra! Ölümü ense kökünde duyan insanın gözlerindeki felsefeden başkası yalan!

– Neyin var yahu? diyebildim ancak.

– Beni hastaneye ulaştır, diyebildi.

Gözlerimin önüne koskoca Nümune Hastanesi gelince hiçleştim birden. O sıralar, o kuyruklar, o bekleşmeler, o ahlar, o oflar, o kapıcılar, o hastabakıcılar, o hemşireler, o memurlar, o doktorlar, o kokular, aklıklar, sarılıklar, çığlıklar... karmakarışık doluşunca kafama, ben oldum olacağımı!... Otel odası döndü, döndü, gürrr diye yıkıldı caddeye. Ben hastalığı kendimde değil, başkalarında sevmem. Ben hastaneyi kendim için bile görmek istemem, ya başkaları için? O anda anladım kendim için yaşamadığımı.

– Muhtardan kâğıt aldın mı?

Yeleğinin cebinden birkaç parça kâğıt çıkarıp attı önüme.

Koşa koşa indim merdivenleri, bir fayton çevirip, yine koşa koşa çıktım hastanın yanına. Kucağıma aldım. Tüh be! İyi günlerinde kolunu kaldıramadığım adam, boş kovana dönmüş! Bir yerlerini kırıp dökme korkusuyla titreyerek merdivenleri indirdim.

– Çek kardeşim, Nümune Hastanesine!.

Vardık. Hastanenin önü iğne atsan yere düşmez. Dışı böyle olan hastanenin içi nasıl olur, bir düşünün!...

– Halil dayı!

– Ih?

– Burda ölme, olur mu?

Pel pel bakıyor yüzüme...

– Halil dayı!

– Ih?

– Hayırlısıyla bir yatıraydım seni... Burda ölme, olur mu? Hele sık dişini biraz. Şu kapıdan geçelim, ondan sonrası kolay.

Ah, o kapıdan bir geçirebilsem hastayı!... Şu doktorluk kutsal meslek vesselam... Bir kapıdan ölü girip, ötekinden diri çıkmak kolay mı? Ama doktorlar hiç farkında bile değiller büyüklüklerinin. Geçerken bizi görmüyorlar bile...

Beklemek olmayacak. Koltuklayıp soktum içeri. Koridorlar tıklım tıklım... Kadın, erkek, çocuk... Hele o akgömlekliler!... Hani, dahiliyeye girsem dahiliyeden yatarım, hariciyeye girsem hariciyeden. Öyle hastayım yani!... Artık göz, kulak, boğaz, burun cabası!...

Halil dayının derdi içersinde. O halde, dahiliyeye sokacağız. Ama nasıl sokacağız? Kapıya

yanaşmanın imkânı yok. Halil dayıysa hiç duramıyor ayakta.

– Hali dayı!

– Ah?

– Az daha ölme, olur mu?

Sürükleyip, bekleşenlerin arasına soktum.

– Sıraya gir hemşerim, dedi bir hasta sahibi.

– Sıraya, sıraya! deyip geçti bir akgömlekli.

– Sıraya gir, sıraya! diye dürttü bir başkası.

– Lan, sıraya girsene bee!

Ölüm sırası mı, kurtuluş sırası mı, ben de bilmiyorum doğrusu. Geri geri, en arkaya çekildik. Kime ne diyelim? "Sen azıcık şöyle dur vatandaş. Sen daha öleceğe benzemiyorsun. Bizimki gidici" mi diyelim? Kim verir kurtuluş sırasını?

Bekleye bekleye saat 12 oldu.

– Hadin bakalım, dışarı! diye bağırdılar.

Bir de zil öttü, tamam!

– Hadin bakalım, çıkın dışarı! Kalanlar öğleden sonra...

Ben hastamı kıyıya çekinceyedek, akgömleklliler oradakilerin hepsini püskürttüler dışarı, kapılar kapandı, biz kaldık içerde.

Baktım, bizi adam yerine koyan yok. Her biri bir kapıdan girip uzaklaştı akgömleklilerin. Ben hemen usulcana, hastayı bodrum kata indirdim. Kimsecikler yok. Solda bir kapı. Kapıyı itip, hastayı soktum içeri. Bir de kafamı kaldırdım ki tabutluğa girmişiz. En azından kırk elli tabut. Boy sırası dizmişler duvarlara. Gözlerimin önü pul pul oldu bunu görünce. Sallanmaya başladım.

– Aman dayı, dedim, çıkalım! Başhekimin odasına girmişiz.

Dayıda ses yok.

– Dayı! Hişşt! Dayı be! Bana bak hele... Ih desene yahu! Öldün mü yahu Allah Allah!... Yürüsene yahu!

Ohooo!... Dayı dünden gitmiş!

O gider de ben durur muyum? Hadi yallah ben de üstüne!...

Gözlerimi açtım ki bir sürü akgömlekli toplanmış başımıza. Ameliyattan kalkmış gibi bir hal var üstümde. Başım ağrıyor.

– Ne arıyorsun burada, dediler. Necisin sen?

– Hiç, dedim. Hastayı hamama sokacaktım, yanlış girmişiz.

Kimi güldü, kimi somurttu.

– Tam yerine getirmişsin, dedi biri. Âlemin açıkgözü sen misin? Hadi, al hastanı da çık yukarı! Ulan, ne biçim insanlar bunlar be!... Dahiliye diye herifi getirmiş tabutluğa sokmuş. Töbe töbe.. Akıl dağıtırken sen nerdeydin gardaş?

Başladılar çiğ çiğ eğlenmeye bizimle. Ne denir? Oldu bir iş. Bereket, Halil dayı teslim etmemiş emaneti.

– Yürü, dedim, çıkalım burdan. Hiç korkma, daha ölmezsin!

Çıktık yukarıya. Halk doluşmuş yine. Dahiliyenin kapısı ne yanda belli değil!...

Akşam oldu.

– Bugün tamam, dediler. Kalanlar yarına gelsin...

Hastayı attık faytona, vardık otele. Utanıyorum. Eziliyorum. Küçülüyorum. Hani, Halil dayı, "Tüh, ben de seni bir adam sanırdım" diyecek olsa yok mu, oracığa serileceğim utancımdan. Suçumu bastırmak için, yesin yemesin, ne bulursam çarşıda pazarda çekip götürüyordum Halil dayıya. Yatağının yanı yöresi bakkal dükkânına döndü.

Tam üç gün gittik geldik hastaneye. Bir türlü sokamıyorum muayeneye. Nerdeyse ben dahiliyelik olacağım. İster misiniz, Halil dayı durup dururken iyileşsin de, bu kez o beni götürsün hastaneye? Olur olur, dünya bu...

Gece, tanıdık bir boyacıyla –kundura boyacısı– dertleşiyorduk.

– Kolay yahu, dedi ondan kolay ne var?

Sanki bir yük kalktı üzerimden. Boyacı, gözümde hastane kadar, şehir kadar, memleket kadar, cumhurbaşkanı kadar büyüdü, kocamanlaştı.

– Aman, dedim, sen bilirsin!

– Ondan kolay ne var yahu? dedi. Yarın hemen dahiliye mütehassısı Keramettin beyin evine götürürsün..

Sözünü bitirtmedim.

– Evet? dedim, yapıştım bileklerine.

– Kendisi hastanenin doktorlarındandır...

– Evet? dedim, sarıldım yakasına.

– Evi Kazyolan yokuşundadır. Biliyorsun değil mi?

– Bilirim, dedim, kollarımı boynuna doladım.

– Götürürsün hastayı, muayene eder...

Heyecandan küt küt atıyordu yüreğim.

– Hay sen bin yaşayasın, dedim, şappadak öptüm boyacıyı.

O aynı soğukkanlılıkla devam etti:

– Hemen çıkarır avcuna bir...

Geri geri gittim.

– ...ellilik, yahut yüzlük kıstırırsın...

– Evet? dedim, iki adım daha geriledim.

– Azımızı çoğa tut doktor bey, dersin. Bu hastam yatacak, dersin. Hayhay evladım, der doktor da, bu benim hastamdır artık, sen hiç merak etme. Yarın getir, derhal yatıralım, der. Tamam mı?

– Tamam! dedim kıçımın üstüne oturdum.

O hiç aldırış etmedi:

– Haa, bak, istersen geceleyin de götürebilirsin, daha iyi. İstersen sabaha karşı götür. Çok gönlü alçak bir adamdır.

Dizlerimi göğsüme çektim:

– Muayene eder mi?

– Elliliği, ya da yüzlüğü gördükten sonra niye etmesin? Bir de kahvesini içersin.

Boyacı öyle serin konuşuyordu ki, aklım iyice yattı bu işe. Önce gidip para buldum, sonra hastaya koştum:

– Kalk, dedim, kalk! Oldu işler Halil dayı...

O, pel pel bakadursun yüzüme, kucaklayıp attım faytona.

– Çek kardeşim, Kazyolan yokuşu! Hastane doktorlarından Keramettin beyin apartmanı!...

Sağolsun, Keramettin bey iyice bir muayene etti hastayı, sonra kulağıma:

– Geç kalmış, dedi. Ağır! Niye daha önce şey etmediniz?

Ellilik avcumdaydı. Hemen masanın üzerine koydum:

– Azımızı çoğa tut doktor bey, dedim. Bu gerçi size az ama...

Kerametttin bey bunun üzerine öteki kulağıma eğildi:

– Hiç korkma!... Evelallah, kurtulur. Artık bu benim hastam. Yarın saat dokuzda getir de yatıralım. Adın ne?

– Osman Cıbıl...

Not etti.

– Pekâlâ, Osman Cıbıl efendi; yarın erkenden getirirsin. Hiç merak etme. Evelallah...

Şimdi artık bir hastası olan oldu mu:

– Ondan kolay ne var yahu, diyorum. Götürürsün Kerametttin beye, güzelcene muayene eder, yatırır. Kendisi hastanenin sayılı doktorlarındandır. Hatta başhekimidir. Muayenehanesi evindedir. Evi Kazyolan yokuşundadır. Bir bir anlatırsın ona. Sonra bir yüzlük toka edersin avcuna, derhal yatar hastan. Bunu yapmadın mı, sittin sene beklersin hastane kapılarında.

Yaaa... Ondan kolay ne var?

DERVİŞ GAFFAR ÜSSÜNE DÖNDÜ

– Gagarin uçtuğu zaman yazılmıştır–

(13 Nisan 1961 günlü gazeteleri ellerine alanlar, aşağıda okuyacağınız haberle karşılaştılar. Haber, birinci sayfalarda büyük puntolarla verilmişti.)

BİLİMİN BU BAŞARISI DÜNYADA ÇOK BÜYÜK HEYECAN YARATTI. DERVİŞ GAFFAR'IN GİDİŞ–GELİŞİ KILIKILINA 108 GÜN SÜRDÜ. 108 GÜN SONRA ÜSSÜNE DÖNEN DERVİŞ GAFFAR, "Elhamdülillah kendimi iyi buluyorum" dedi.

Bundan 108 gün önce Hakkâri'nin Kiltepe köyünden yola çıkan Derviş Gaffar 40 gün sonra Ankara'ya vardı, 28 günde ilgili makamı bulup dilekçesini verdi ve 40 günde de Kiltepe'ye döndü. Bu hesaba göre Derviş Gaffar 108 günde büyük turunu tamamlamış ve dünyayı heyecana vermiş bulunmaktadır.

Kendi ifadesine göre, bundan 108 gün önce, kuşluk vakti, Çarkıfelek adlı eşeğiyle Kiltepe'den "Ya Allah! Ya Hazreti Pir!" diyerek An-

kara'ya doğru saatte 1,5 kilometre hızla atılan Derviş Gaffar, otuzuncu kilometrede eşeğini çaldırmış, ondan sonra kağnı, kamyon, tren, Allah ne verdiyse, çok zaman da tabanvayla yol alarak Ankara'ya varmış ve varışından 28 gün sonra yine "Ya Allah! Ya Hazreti Pir!" deyip yola çıkmış ve kırkıncı gün akşam ezanında sağ salim, ama anadan doğmadan azıcık farklı, üssüne, yani Kiltepe'ye dönmüştür. İlk sözlerinin bir bölüğü yukarıdadır. Dediklerinin gerisi de şöyledir:"Varın gidin! Valiye, kaymakama, muhtara haber verin. Ben, geldim. Yolculuğum çok rahat geçti. Yalnız bizim Çarkıfelek'i çaldırdık. Bu yüzden gâh kağnıyla, gâh kamyonla, gâh trenle, gâh gâh da traktörle gitmek zorunda kaldım. Gecikmemin sebebi budur. Yaram, berem, param yoktur."

Derviş Gaffar'ı, şikâyete gittiği için, ilgili makamlar, özellikle tarlasını elinden alan ağa şiddetle takip ettirmiştir. Gaffar da yolda her rastladığı hemşerisiyle anasına, dayısına, karısına ve hatta kayınpederine selam salmıştır. Yalnız, hayatında eşek, katır, at ve kağnıdan başka bir şeye binmemiş olan Derviş Gaffar, kamyon ve trene binince çok kötü kusmuş –yüzünüze güller– ve üstlerini kirlettiği kimselerden eşek sudan gelinceye kadar dayak yemiştir. O zaman yolladığı mesajlarında, "Yer çekiminden bir ara kurtulur gibi oldum. Zira çok imansızca vurdular. İşte o vakit yönümü şaşırdım. Eğer Keskin Hoca'dan almış olduğum muska ve bir de anamın verdiği hamail olmasaydı aranızdan ebediyen ayrılmış bulunacaktım" demektedir.

Derviş Gaffar üssüne döner dönmez, tarlası-

nı elinden alan ağanın adamları tarafından tezek yağmuruna tutulmuş ve ufak tertip örselenmiştir. Bir ara iyiden fenalık geçiren Gaffar, omuzlarda taşınmıştır. Bunu gören kayınpederi:

– Gaffar'ı şeref defterine geçirdim! diye haykırmıştır.

Ağadan yana olan muhtarsa, şu tebrik mesajını havale etmiştir:

"Ulan hırpo! Ankara'ya gittin de ne ettin? Sanki şikâyet etmekle beni mi korkutuyorsun? Bundan sonra seni bu köyde yaşatır mıyım, ulan deyyus! Köylüye Ankaraların yolunu gösterecek sen mi kaldın? Ne diye öncülük edersin ulan zibidi?"

Gaffar'ın sağ salim dönüşünden fena halde bozulan ağa da şu mesajı, eli bıçaklı adamlarından biriyle Gaffar'a iletmiştir:

"Senin derini yüzdürmek gayrı farzoldu. Beni şimdiyecek Ankaralara şikâyet eden çıkmamıştı. Sen böyle yapmakla millete yol gösterdin. Kara canım sağ olur mükâfatını veririm. Hele bunu yaz ananın alnının çatına, ulan Gaffar!..."

Karakol komutanı onbaşı ise, Gaffar'ı bu başarısından ötürü karakolda bir güzelce kutlamıştır. Onun da sözleri aşağı yukarı şöyledir:

"Doğrusu, bu yolculuğun çok cesurane bir iştir. Halkı kanun adamlarına karşı isyana teşvik ettiğin için Allah ya sana verir, ya bana. Bu köylü ya seninle övünür, ya benimle. Senin bu gidiş-gelişin karakol tarihinde örnek bir sayfadır. Kiltepe halkına Ankaraların ufkunu açmıştır. Sağ salim dönüşüne memnun oldum. Kemikleri-

ni kırmak şerefi de ya bana ait olur, ya da benden sonra gelecek arkadaşa."

Açıklayıcı bilgi:

Derviş Gaffar'ı taşıyan Çarkıfelek adlı modern eşek tam 175 kilo 500 gramdır. Yirminci kilometrede nallarının üçünü attığından 160 kiloya düşmüş, sonra da aşırı yorgunluktan 150 kiloya inmiştir. Çalındığı zaman 130 kilogram gelmekteydi. Normal olarak saatte sadece 1 kilometre gibi bir hızla ve fakat liklike kalktığı zaman saatte aşağı yukarı 1,5 kilometre hızla gitmektedir. Nişadır sürüldüğü takdirdeyse, 2 kilometreye yakın bir hız kazanmaktadır. Uzun menzilli yetiştirilmiştir. Tahminen on yaşında falandır.

Açıklayıcı bilgiye ek:

Her ne kadar Gaffar'ın üssüne tabanvayla döndüğü bildirilmişse de, sonradan yapılan araştırmalarda bunun böyle olmadığı, şöyle olduğu ortaya çıkmıştır: Hayır, Çarkıfelek hiç kimse tarafından çalınmamıştır. Gaffar'ın mesajında küçük bir yanlışlık vardır. Gaffar Ankara'ya gerçi salt Çarkıfelek'le gitmemiş, trene ve kamyona da binmiştir ama, muzibin biri yolda Çarkıfelek'i Gaffar'ın altından aşırmış ve saklamıştır. Sonra, dönüşünde aynı yerde sapasağlam kendisine teslim etmiştir. Demek oluyor ki Gaffar, üstüne Çarkıfelek'le dönmüştür. Hatta, Gaffar onu ahıra çekerken gören bile vardır.

Gelelim Derviş Gaffar'a...

Gaffar tamamı tamamına yirmi beş yaşındadır. Bu yaşta nasıl olup da dervişlik pâyesine er-

diğine herkes gibi biz de şaşmaktayız. Karşıdan bakınca kırk yaşında gibi görünür ama, siz görünüşe aldanmayın. Pörsüklüğü, fazlaca muz yemiş olmasındandır. Babası, Vakkas ağanın yanında uzun yıllar hizmetçilik etmiştir. Sonunda hakkını istemeyi düşündüğü için, bir daha öyle şeyler düşünemeyecek biçimde kovulmuştur. Gaffar o zaman direk gibi oğlandı. Ama elinden ne gelirdi ki? Tabancası bile yoktu çocuğun. Eğer tabancası olsaydı –iyi ki yoktu–, şimdi herkesin elini ağzında bırakan bu büyük yolculuğu yapıp, bütün dünyanın dikkatini üzerine çekemezdi.

Gaffar, on beş yaşındayken Köpüklü Hafız'dan "Velfecr", bilâhare Acem Zıypittin'den "Fitnefücur" dersi almıştır. Bu yüksek tahsil altı ay kadar sürmüş ve Gaffar "aliyülâlâ" dereceyle ehliyete hak kazanmıştır. Daha o zamandan eşek kullanmasını çok iyi bilmekteydi. Gitgide bu marifeti artmış ve neticede, bildiğiniz gibi, Çarkıfelek adlı özel eşeğiyle büyük yolculuğuna çıkmıştır.

Derviş Gaffar gerek ağadan, gerekse babasından küçük yaşındanberi durmadan dayak yediğinden, içinde dayağa, ağaya ve babaya karşı kutsal bir isyan başkaldırmıştır. Bir ara Hakkâri'ye kaçmış ve tüccardan birinin yanına uşak durmuştur. O günlerde adamcağızın biricik kızına durmadan görücü gelmekteydi. Bunu nefsine yediremeyen Gaffar, kendini balkondan atmak istemişse de, efendisinin kızı buna engel olmak amacıyla varıp altına yatmış ve zavallı Gaffar olanca ağırlığıyla kızcağızın üstüne düşmüş-

tür. Bu acı deneme çevrede çok dedikodu yaratmış ve geçimini sağlamak için DP'ye girmiştir. Kısa zamanda adını VC listelerinde okutmayı beceren Gaffar, çok geçmeden VC'nin içine becermiştir.

Gaffar evlidir. Beş yılda 12 çocuğu olmuştur. Bunun ikisi sıtmadan, ikisi çiçekten, ikisi difteriden, ikisi açlıktan ölmüş, biri ekmek tandırına düşerek yanmış, birini öküz vurmuş, birini de it ısırmıştır. Bu hesaba göre şimdi Gaffar'ın bir buçuk çocuğu vardır.

Kendisiyle görüşmek imkânını bulan muhabirimize Derviş Gaffar aynen şunları söylemiştir:

– Ben başıma geleceği biliyordum. Fakat size bu hususta hiçbir şey anlatacak değilim. Görüyorsunuz sağ salim geldim. İş, bundan sonra sağ kalmakta. Giderken dönüp ardıma baktım ki, bizim köy şuncacık görünüyor. Ankara'da neler gördüğümü de söyleyemem.

Son durum:

Alınan son haberlere göre Derviş Gaffar müşahede altına alınmıştır. Muhtar, verdiği raporda Gaffar ın ıslah olmaz bir deli olduğunu bildirmiştir. Bu rapora dayanılarak kendisine deli gözüyle bakılmaya başlanan Gaffar:

– Gidip gelmedim, gidip gelmedim! Gittim ama gelmedim, gittim ama gelmedim! Geldim gitmedim, geldim gitmedim! diye bağırmaya başlamıştır.

Yabancı basın, Gaffar'ın bu başarısını çağımızın bir mucizesi olarak göstermektedir. Bilim adamları, Gaffar ın 108 günde çizdiği yolun eğri

mi, doğru mu, parabol mü olduğunu anlamaya ve acaba bu yolu daha da kısaltamayız mı diye düşünmeye koyulmuşlardır. Bu hususta ne düşündüğü sorulan yerlimalı bir bilginimiz:

– Bence Kiltepe'yle Ankara arasında yolun kısaltılması hiç de doğru olmaz. Çünkü, galiba, bağlı bulunduğum parti yakında iktidara geçecek, bu itibarla, kısa yoldan kırk şikâyete mâruz kalmayalım, demiştir.

(Devam edeceğini sanıyorum)

ATLA OTOBÜSE!

Bir hafta olmuştu geleli. Bizde paralar suyunu çekti. Mevsim yaz olduğu için bir pantolon bir gömlek. Satacak bir şey de yok sırtımızda. Şimdi anladım Ahmet'in dediklerini. "Kardeşim" derdi Ahmet, "bir saatle bir yüzük şart bir adama. Darda kaldın mı paraya çevirir birkaç ay idare edersin." Ne akıllı adamlar var şu dünyada!... Parmaklarına kamyon gibi şövalye yüzük takışları, kollarına değirmentaşı kadar saatler oturtuşları boşuna değilmiş!.. Bunlar hep görgüyle olur. Bizde o görgü nerdeee!...

Ah bir iş bulabilsem!... İş çok diyorlar. Evet, ben de biliyorum, iş çok. İş çok ama, nerde olduğunu bir türlü bilemiyorum. Sonra, işten önce bir temiz gömlek gerek bana. Gömlek kirli. Gömlek kirli olunca berbere de gidemiyor adam. Sakal oldu on günlük. Gömlek kirlenir, sakal uzar da, gövde kirlenmez mi? Başladım kaşınmaya. Parmaklarımı kaburgalarımda gezdirdikçe kir yuvarlanıyor. Bir hamal için belki bunlar gayet olağandır, ama gözü kör olsun, biraz okumuşuz, suyun, berberin, aşçının, otelin, temiz giyinmenin ne demek olduğunu biliyoruz. Bilmekle bilmemek arasında çok şey var kardeşim. Bildiniz mi, yandınız!.

Cebimdeki para bir hafta daha yaşatabilir beni. Yani sokakta, iki ayak üstünde tutabilir. İş de sokakta olduğuna göre, eh, mesele yok, bu bir haftada nasıl olsa bir iş buluruz.

Sanayi Çarşısı'na gidecektim:

– Affedersiniz, dedim birine, Sanayi Çarşısı ne yana düşer?

Adam hiç bakmadı bile yüzüme:

– Şu yandadır. Atla otobüse, git!

O yana doğru yürüdüm. Binsem mi, binmesem mi otobüse? Paracıklarımı bir daha saydım. Hayır, en iyisi yaya gitmek. On kuruş daha koydum mu, bir francala alabilirim.

Otobüs kalktı. Düştüm otobüsün ardına. Git git, görüneceği yok Sanayi Çarşısı'nın. Bir otobüs durdu az ötede. İnenlerden birine sokuldum.

– Sanayi Çarşısı daha uzak mı?

– Yaya gidemezsin, dedi, atla bir otobüse!.

– Atlayayım mı?

Adam şöyle bir baktı yüzüme "kık" yaptı.

– Yoo atlama, sıçra!.

Öyle bir bozuldum, sormayın! Gözlerimin önü çıngılandı. Ama ne diyebilirdim adama?

Ben bu şaşkınlık içindeyken otobüs kalktı. Düştüm yine ardına. Bir saat sonra Sanayi Çarşısı'ndaydım. Aradığım adam yokmuş. Biri:

– Bugün göremezsin kardeşim, dedi. En iyisi atla bir otobüse, Hurdacılar'a git.

– Nerde bu Hurdacılar?

– Son duraktan az ötede. Atla şurdan otobüse, son durakta in.

Durakta bekliyorum. Binsem mi, binmesem

mi? Binsem mi, binmesem mi? Paracıklarımı bir daha saydım. A-ah.. binemem! En iyisi yürümek. On kuruş daha koydum mu, bir francala alabilirim.

– Abi, Hurdacılar ne kadar çeker?

– Yarım saat falan..

– Otobüsle mi yarım saat?

Adam iyice bir gülecek birilerini aradı çevresinde. Sonra da başladı nereli olduğumu falan sormaya. Otobüs durdu.

– Tamam, dedi, atla şuna git! Hadi, yürü!

Kendisi atladı otobüse, ben düştüm ardına. Git git, tükeneceği yok yolun.

– Kardeşim, daha uzakta mı bu Hurdacılar?

– Yaya gidemezsin, atla şu otobüse...

– Atlayayım mı?

– Yoo atlama, devam et yürümene. Akşama varırsın.

Binecektim, fakat adam öyle edepsizce buruşturdu ki yüzünü, utandım binmeye. Otobüs kalktı, ben yürüdüm. Önce kaval kemiklerimde bir sızıdır başladı. Sonra başladım şımarık şehir çocukları gibi kıvırmaya. Kıvırmamak elde değil ki... Belden aşağıma töbe sahip olamıyorum. Ben sola gidiyorum, belden aşağım sağa. Ben ileriye gidiyorum, belden aşağım geriye. Boyumun da en az on santim kısaldığını sanıyorum. Çünkü öyle küçülmüştüm ki... Bacak kadar çocukların kemerlerine varmıyordu başım. Yumruk kadar taksiler yürüyen birer dağdılar sanki. Daha da ufalıyordum. Baktım, toz olup gideceğim, ilk durakta atladım otobüse. Hurdacılar'da da olma-

dı işim. Başka bir iş yerine bakmam gerekiyordu.

– Atla otobüse, üçüncü durakta in, dediler.

Atladım otobüse, üçüncü durakta indim. Açlıktan da sallanıyorum. İki gündür francala parasını yedik. "Boşver yahu" dedim içimden, "üç gün ararsam, nasıl olsa bir iş bulurum."

Üç gün daha "atla otobüse" dolaştık koca şehirde. İş bulmanın imkânı yok!

– Canım, hemen iş bulunur mu, dedi bir tanıdık. Hele şöyle on beş gün, bir ay dolaş bakalım. Bak, sana bir iş yeri söyleyeyim. Atla şu otobüse..

– Atladık yahu, n'oolacak?

– Atlarsın otobüse, anlıyor musun, inersin Bira Fabrikası'nın yanında. Sorar soruşturursun.

Öfkeden tir tir titriyordum. Cebimdeki bozuklukları olanca gücümle sıktım, sıktım, sıktım...

– Sonra? dedim. Sonra n'aapacağız?

– Nasıl n'aapacaksın? Bakarsın iş yok...

– Yine atlarsın otobüse..

– E, tabii atlayacaksın!

– Sonra?

– Bakarsın birkaç yere daha. Yoksa...

Oracığa oturdum, yüzümü elime dayadım:

– Atlarsın otobüse..

Baktı ki iyiden dalga geçiyorum kendisiyle;

– Hadi be sen de, dedi. Zaten size iyilik yaramaz ki... Biz herife yol gösteriyoruz, herif tutmuş bizimle matrak geçiyor.

Sadaka vermiş kimselerin gönül hoşluğuyla

çekip gitti. Ben bir zaman daha oturdum oracıkta. Oturdukça oturası geliyor adamın. Yedikçe yiyesi geliyor. Uyudukça uyuyası geliyor. Konuştukça konuşası. Sustukça susası. Sövdükçe sövesi. Çaldıkça çalası. Öldürdükçe öldüresi. Ne bileyim, güldükçe gülesi geliyor adamın. Bir gülmedir geldi içimden. Güldüm, güldüm, güldüm... Dönüp baktım ki, daha birkaç kişi de gülüyor benimle birlikte. Sonra daha başkaları da gülmeye başladılar. Derken ağaçlar da başladılar gülmeye. Derken apartmanlar da başladılar gülmeye. Derken heykel de başladı gülmeye. Caddeler, bulvarlar, otobüsler, troleybüsler, hepsi, hepsi gülüyorlardı. Şehir tüm gülüyordu.

Doğruldum ki beş kişi daha var yanımda. Sermeserim yatmış uyuyorlar. Dürtüp uyandırdım beşini de:

– Kalksanıza be, dedim, yatılır mı burada? Otel mi burası? Utanmıyor musunuz yolun ortasında uyumaktan? Bak, maşallah, kazık gibi adamlarsınız, gidip çalışsanız a!

Hepsi birden konuştu, ama sanki konuşan bir kişiydi:

– İş arıyorduk, dediler, yorulduk...

– Yorulursunuz yaa, dedim. Yoruldukça yorulası geliyor adamın.

– Şöyle oturalım azıcık dedikti, sızmışım..

– Sızdıkça sızası geliyor adamın, dedim.

– Bildiğin yerlerde iş yok mu, dediler, sevap olur..

– Çoook, dedim. İşten çok ne var? Hadi kalkın bakalım, tembel herifler siz!... Uyudukça

uyuyasınız geliyor değil mi? Hadin bakalım, atlayın şu otobüse! Hadin, atlayın!.. Bu memlekette iş var, anladınız mı!.

Atladılar otobüse.

Beşine de iş bulmuştum... Onlar da sevinçli, ben de... Birbirimize sevinçli sevinçli el salladık!..

LESSE LÜP LÜP
LESSE CUP CUP

En çok korktuğumuz yere gitmişti. Üzgündüm. Burnumun dibini gördüğüm yoktu. Biri gelip koluma girse de "Gel şekerim" dese, cehennemin dibinecek götürebilirdi beni. İşte öyle!

Otobüsten indiğimi biliyorum. Taş merdivenleri çıktığımı da biliyorum. Hatta, salonu geçtiğimi de biliyorum, başka merdivenleri çıktığımı da... Odaya girdim ki fırdolayı dizilmişler sandalyelere, koltuklara. Kötü iş yapmaya en çok yetkisi olanlar en iyi yerlere oturmuşlar. Kimi kollarını göğsünde kavuşturmuş (bakın, bu çok önemli!), kimi bacak bacak üstüne atmış (haa, bakın, bu daha çok önemli!), kimi dirseklerine yumulmuş (yazık!)... Tanımadıklarımla tanıştırıldığımı, tanıdıklarımla el sıkıştığımı, gösterilen yere oturduğumu biliyorum. İşte asıl ondan sonrasını biliyorum. Meğer ben, vinileks kaplı bir sandalyeye değil; koskocaman, vatan kurtaran bir konunun üzerine oturmuşum!... ,

Odada bir Temelli, bir Kafatasçı Temelsiz, bir Hukuk Fakültesi asistanı, bir SBF öğrencisi, bir avukat, bir öğretmen, bir yazar, bir memur –nerde memur olduğunu bilmiyorum–, üç tane

memur adayı –nerde çalışacaklarını bilmiyorum–, bir gazeteci vardı. Belki daha başkaları da vardı, fakat konu öylesine kocamandı ki, yazık ki unuttum başka kimlerin bulunduğunu.

Konuşan Temelli'ydi. Öncesini bilmiyorum, şöyle diyordu:

– Ben ne liberalistim, ne antiliberalist... Ben ne Marksistim, ne... Yani, Marksist değilim demek istiyorum. Ben düpedüz sentezciyim. Kelimenin mutlak manasıyla sentezci! Liberaller ne derler? Lesse passe, lesse fer... Yani...

SBF öğrencisi mırıldandı:

– Lesse lüp lüp, lesse cup cup...

Yanındakiler gülünce, Temelli sâfi kulak kesildi:

– Anlamadım?

Anlayan anlamayan bastı kahkahayı. Memur adaylarından biri, elini ağzına doğru armut gibi yaptı:

– Yani lüp lüp, beyefendi... Hani, var ya... Cup cup... Sen kazan, ben yiyim. Lüp lüp.

Kafatasçı Temelsiz kaşlarını çattı:

– Böyle ilmi konuları dejenere etmeyin rica ederim, dedi. Lesse passe, lesse fer demek varken... İşte bunun için kalkınamıyoruz!

Temelli:

– Liberalizmin bir ucu hırsızlığa dayanır, binaenaleyh...

Kafatasçı Temelsiz hopladı:

– İstirham ederim, istirham ederim! Partimi tenzih ederim. Gerçi partimin tutumu da liberaldir ama... Hem sonra, bendeniz orta çizginin

pek az sağındayım. Hiç kimse beni sağın sağında diye itham edemez.

Temelli:

– Fakat beyefendi, sizin partiniz tam liberal sayılmaz ki... Sizin partiniz, ortanın birazcık sağında, hatta birazcık sağ ilerisindedir. Binaenaleyh... Evet, şunu belirteyim ki, bizim, yani memleketin durumu ne tam sağa, ne de tam sola gitmeye elverişlidir. Biz ortadan gitmek zorundayız. Liberalizm kolay yoldur. Sosyalizm de kolaydır. Biz Türk milleti olarak, hiçbir zaman kolayı tercih edemeyiz. Bizim tarihimiz ve geleneklerimiz daima en güç yolu seçmemizi emreder. Binaenaleyh, biz orta yolu, yani en güç yolu seçmiş bulunuyoruz. Mister Kennedy der ki, orta yolda güç yürünür.

Yazar atıldı:

– Şu orta yolu açıkça tanımlar mısınız beyefendi? Ayakyolu gibi bir şey mi bu? Hani, sıkısınca gidilen...

Haaa, evet, öyle bir şey... Gibi gibi... Yani, karma sistem... Yani ne sağda ne solda... Ne ilerde, ne geride... Ne yukarda, ne aşağıda... Bilmem anlatabiliyor muyum? Fakat bunun dozunu tayin etmek öyle kolay değildir. Bir bakarsınız, yüzde biri devletçilik, yüzde doksan dokuzu özel teşebbüs olmuş. Efendim? Bir bakarsınız, yüzde kırk dokuz buçuğu özel teşebbüs, yüzde elli buçuğu devletçilik olmuş. Ucunu kaçırmaya gelmez! Onun için biz, hükümet olarak, bugün, ortanın azıcık solunun birazcık sağında ve ilerdeyiz.

Herkes gözünü yummuş, zikir çeker gibi,

Temelli'nin tanımladığı yeri bulmaya çalışıyordu. Öğretmen bacak değiştirdi ve sordu:

– Affedersiniz, kaç santim solunda ve kaç santim sağında?

Temelli, parmaklarını boşlukta pergelledi:

– Eh, tahminen bir karış kadar... Belki de bir süyem... Yani şu kadar işte... Ama bu, duruma göre değişebilir, kat'i değildir.

Hukuk Fakültesi asistanı hop oturup hop kalkıyordu. Bir ara söze girebildi:

– Müsaade buyurulur mu efendim, bir şey arzedeyim?.

Temelli ile Kafatasçı Temelsiz "Hayhay" makamında bacak değiştirdiler. Asistan hızla başladı:

– Bendeniz, Ord. Prof. Yalçın Ayaydın'ın talebesiydim. Yalçın Ayaydın DePe devrinde anlaşılamadığı gibi, bugün de maalesef anlaşılmış değildir.

Birkaç kişi birden:

– Lesse lüp lüp, lesse cup cup...

Asistan, sesine daha ağır bir ton vermeye özenerek:

– Yalçın Ayaydın liberaldir. Fakat hiçbir zaman tam liberaldir denilemez. Yalçın Ayaydın, ortanın azıcık sağının birazcık solunun, tahminen birkaç santim ilerisindedir. Ayaydın devletçiliği de reddeder, liberalizmi de... Ayaydın, kelimenin tam manasıyla Atatürkçüdür. Yani, liberal devletçi... Nitekim, Atatürk de liberal devletçiydi. Atatürk kendi şahsına münhasır bir yol tutturmuştu. Bu klasik iktisat kitaplarının hiçbirine gir-

mez. Atatürk hiçbir zaman ifrata kaçmamış, ortanın soluyla, ortanın azıcık sağı, ama daha çok sol ilerisinin birazcık üstünde ve yukarısında bir çizgi takip etmiştir. Ben de şahsen, memleketi kurtaracak yolun bu yol olduğuna bütün kalbim ve vicdanımla inanmış bulunuyorum.

Biri fısıldadı:

– Bu ayıp da sana yeter!

Asistan devam etti:

– Yalçın Ayaydın'ı anlamıyorlar. Kendisi de gururuna yedirip, kendini anlatmak lüzumunu duymuyor. Yalçın Ayaydın'ı bu dünyada sadece iki kişi var anlayan. Bu ikiden biri olmakla her zaman övünebilirim. Yalçın Ayaydın diyor ki...

Solumdaki memur adayı ortaya mırıldandı:

– Lesse lüp lüp, lesse cup cup...

Asistan küplere bindi birden:

– Saçma! Yalçın Ayaydın hiçbir zaman lesse lüp lüp değildir. Hatta, lesse cup cup da değildir. Yalçın Ayaydın ne sağdadır, ne solda. Ne ilerdedir, ne geride. Ne yukardadır, ne aşağıda. Yalçın Ayaydın, ortanın on santim sağının beş santim solunun üç buçuk santim ilerisinde ve birazcık yukarısındadır. Sayın senatör de zaten bu yolu belirtmişlerdi, di mi efendim?

Temelli:

– Yooo! Yanlış anlaşılmasın.... Ben pek o tarife girmem. Ben ortanın tahminen on santim sol ilerisinin yedi buçuk santim kadar sağında ve yukarlarda bir yerdeyim. Ama, öğretmen beyin dediği gibi lesse lüp lüp, lesse cup cup değilim ve de olamam. Buna karakterim müsait değildir.

Esasen İsveç sosyalizmi ve Batı Almanya liberalizmi ve hatta Kennedy'nin takip ettiği yol, bugün, geri kalmış memleketlerin tercihen kullanacakları yoldur. Sağlam, dayanıklı ve kullanışlı.

Bir memur adayı:

– Birazcık aşağı inseniz, birazcık da sola gelseniz ne olur beyfendi?

– Yooo, katiyyen olmaz! Ben yerimden memnunurn azizim..

SBF öğrencisi:

– Bugün iktidarın takip ettiği yolu nasıl formüle edebiliriz efendim?

Kafatasçı Temelsiz:

– İktidar maalesef yolsuzdur kardeşim... İdareci zümre temiz ırktan olmadıkça... Hem sonra, bir memlekette ferdi teşebbüse ne kadar çok yer verilirse, o memleket o kadar süratle kalkınır. Devletçilik dedikleri nesne, özel sektörün emrinde olmalı ki...

Birkaç kişi birden:

– Lesse lüp lüp, lesse cup cup.

SBF öğrencisi, Temelli'ye:

– Siz ortanın tahminen on santim sol ilerisinde olduğunuzu...

Temelli, bacak değiştirdi ve elini kaldırdı:

– Hayır hayır! Yanlış anlaşılmak istemem... Ben ortanın tahminen on santim sol ilerisinin yedi buçuk santim kadar sağında ve yukarılarda bir yerdeyim. Bu hiçbir zaman Marksizm değildir. Esasen Marksizm bugün için iflas etmiş bulunmaktadır. Lutenka ve Biyerninef ve hatta Atmarecebof Marksizmi tamamen hükümsüz kıl-

mışlardır. Şöyle ki: Marks, ihtilali İngiltere ve Almanya için düşündüğü halde, ihtilal Rusya'da çıkmıştır. Bu, Marks'ın iflas ettiğini gösterir. Lutenka ve Biyerninef ve hatta Atmarecebof, sentezin bir noktada antitez olduğunu ispatlamış bulunuyorlar. Peki, sonra ne olacak? Sentez antitez olursa, antitez de tez olursa?... Efendim?.

Odayı bir mırıltıdır doldurdu:

Tez, antitez, sentez.

- Daha tez, biraz daha tez, ültra-tez...

Sentez antitez, antitez sentez...

– Estetik, sentetik, asetilen...

Lesse lüp lüp, lesse cup cup...

SBF öğrencisi:

Peki beyefendi, antitezin sentez olması neyi gösterir? Yani, biz şimdi kalkınamayacak mıyız?

Temelli, hızla bacak değiştirdi:

Hayııır!... Kalkınmasına kalkınacağız elbette... Fakat, demek istiyorum ki, Marks iflas etmiştir. Hele Türkiye, Das Kapital'in hudutları içine hiç girmez.

Kafatasçı Temelsiz:

Tabii!... Vatan ne Türkiye'dir Türklere, ne Türkistan. Vatan... Vatan...

Asistan:

· Vatan büyük ve müebbet bir ülkedir, Turan!

- Bravo! Ne asistanısınız siz?

– Roma Hukuku...

Bu sırada pencereden dışarıya bakmakta olan bir memur adayı, heyecanla ellerini çırptı:

– Culuklara bakın, culuklara! Ühüüüü, bir sürü!... Ulan, amma da besililer be!

Birkaçı kalkıp baktı. Biri:

– Onlar hindi be, culuk değil. Culuk daha başkadır. Sen hiç culuk gördün mü?

Asistan, Temelli'ye:

– Yalçın Ayaydın diyor ki, ferdi hürriyetin bulunmadığı yerde toplumsal hürriyet olamaz. Kabiliyetler ancak ferdi hürriyetle gelişebilir. Bu itibarla, Adam Simit'in çizdiği yolda... Ve hatta, Rikardo ile Keynes...

Gazeteci:

– Simit ve ümit... İşte bizi yaşatan!

Temelli:

– Gazeteciler şimdi iyi para alıyorlar sanırım?

Gazeteci:

– Evet... Kâğıt üstünde öyle... Adam Simit'in simidine yapışanlar, bizi nerdeyse ümitten de yoksun bırakacaklar. Bugünkü durumdan memnun musunuz beyefendi?

Temelli, bir an durdu, sonra hızla bacak değiştirdi:

– Sakın bizi ithama kalkışmayın, dedi. Tiren kalkmış gidiyordu, biz hemen atlayıverdik. İşte bizim rolümüz... Yani, şef-tirenlik...

Bir memur adayı parmak kaldırdı:

– Peki, nere gidiyor bu tiren, beyefendi?

– Valla, nere gittiğini bilmem... Yalnız, gidiyor; durduğunu sanmıyorum. Fakat bütün suç aydınlarda!.

Asistan hop oturup hop kalktı.

– Yalçın Ayaydın'ı tenzih ederim efendim!

O eskiden de anlaşılamamıştır, şimdi de anlaşılamıyor. Yalçın Ayaydın liberal devletçidir. Eğer Yalçın Ayaydın'a danışmış olsaydınız...

Yine bir mırıltı dolaştı:

– Lesse lüp lüp, lesse cup cup.

Asistan iyice kızmıştı:

– Ne yani, diye bağırdı, bu memleketi Marksist metodlarla mı kalkındırmak istiyorsunuz?

Kafatasçı Temelsiz:

– Allah göstermesin; Tanrı Türkü korusun...

Herkes birbirine baktı.

– Sen nerdesin?

– Ben ortanın bir karış sağ ilerisinde ve yukarlardayım. Ya sen?

– Valla hiç düşünmedim amma, galiba ortanın birkaç santim sol ilerisindeyim ben. Sen nerdesin Osman?

– Ben mi? Ben tam ortadayım kardeşim... Rahmetli babam derdi ki, ne ileri git ne geride kal, ortadan git. Her şeyin en tatlı yeri ortasıdır. Onun için ben ortacıyım. Sen nerdesin Hüseyin?

- Ben şimdilik burdayım... Akşama da herhalde Dazlak'ın meyhanesinde olurum. Ondan sonra, niyetim Mustafa'ya gitmek...

Sen uyu!... Tiren kalkalı kaç saat oldu, biliyor musun?

Tiren sözünü duyan Temelli:

- Biz bir şey yapmış değiliz kardeşim, dedi. Ne diye övünelim? Tiren kalkmış gidiyordu, biz de varıp atlayıverdik. Bizim rolümüz şeftrenlikten öteye gitmedi. Amma, gerçekten de aydınlarda iş yok. Eğer...

Asistan yine hopladı:

– Yalçın Ayaydın'ı tenzih ederim beyefendi! O hiçbir zaman anlaşılmamıştır ve de anlaşılmayacaktır... Bugün batı sosyalizmi tamamen liberaldir. Gezip gördüğüm memleketlerde...

Kalktım. Temelli ye bakarak:

– Ben izin rica ediyorum beyfendi, dedim. Tirene yetişmem lazım da...

Ve çıktım. Arkamdan birer ikişer dağıldılar.

Bulvarda yağmur vardı.

YEMLEME METODU

İki tavuk vardı evde. Emeksizce yiyip içiyorlardı. Havalar da ısınmıştı. Bir gün baktık, "gurk gurk" edip duruyorlar. Peki, dedik, çekin cezanızı. Dokuzar yumurta verip altlarına, yatırdık. Biz on sekiz civciv beklerken, bir de baktık ki birinin altında bir, ötekininkinde iki civciv. Gerisini cılk etmiş atmışlar bir yana... Meğer geçim darlığı ve okul sıkıntısını düşünerek "Doğumu Tanzim" adlı kitabı okumuş da öyle başlamışlar işe haspalar. Gördünüz mü şunları! Nerde o eskilerin saf tavukları! Tavuklar bile seksolog bu zamanda...

Neyse... Tuttuk o tek civcivi de öteki tavuğunkilere kattık. Vay, siz misiniz katan! Analık damarı tuttu haspanın, başladı dövmeye yavrucuğu. Etme tavuk, dedim, yarın kocaman bir horoz olursa komaz bunu senin yanına...

Gerçekten de, o, yumurta kadar, ak pak civciv bir gün deve gibi bir horoz olup çıkmasın mı! Hem de Hint!... İyi, dedim analığına, bak şimdi başının çaresine!...

Gelişip kızışan horozağa başladı görevini yapmaya. Allah razı olsun hepsinden, cariyelikte kusur etmiyorlardı ama, o analığı olacak bir türlü yanaşmıyordu horozağanın çağrısına. Horoz-

ağa da öfkesini ötekilerden alıyor, bir yerine iki çullanıyordu. Bir gün baktım, analığını altına almış, basıyor sopayı. Hah şöyle, dedim, gördün mü gününü! Hem nikâhlısı ol, hem de haremine girme... Vur ulan horozağa!.

Benim böyle deyişime arkalanıp da yapışınca saçlarına, cascavlak çıkardı analığının kafasını. Daha güçlü bir horoz yok ki yakınlarda, gidip derdini yansın kadıncağız –pardon, tavucuk–, ne yapsın? Kurtulup, güllerin arkasına sığındı.

Bir gün yine pencerede oturmuş, çekişmelerini seyrediyordum. "İspanya'da Franco, burada ben!" der gibi öttükten sonra horozağa, indi gübre yığınından, başladı "gıt gıt gıt" diye cariyelerini çağırmaya. Analığı hiç aldırış etmedi. Ötekiler koşuşarak vardılar efendilerinin yanına, gösterdiği yerden yem aramaya koyuldular. Oysa ne yem vardı, ne de bir şey... Numara hep! Horozağa kaçırır mı, hemen yapıştı birine. Ötekiler kalçalarını çeke çeke dağıldılar. Belli, kızmışlardı onun seçilişine. Beriki alı al, moru mor, çıktı haremden.

– Sersem, diye gülüştüler ötekiler. Hemen de koşar gidersin Bak biz gittik mi? Biraz çekiver kendini ayol, bu kadar da sululuk olmaz ki!...

Beriki, orasını burasını çekiştirdi:

– Çatlayın da patlayın, dedi. Benden önce koşuştunuz ama...

Horozağa göbeğini ite ite dolaşıyordu aralarında. Alışkındı eksiğetek dırdırına.

Ben dalıp gitmişim. Taa nerelerdeyim!... Güzel bir yaz akşamı... Bir arkadaşla lokantanın bahçe bölümüne geçtik. Tam karşımdaki masada

bir çift... Erkek, dirseklerini masaya dayamış, kıvak bir şeyler anlatıyor. Kadını yandan görüyorum. Bir tanıdığın bacısı. Dul. Tombul göğüslü, balıketi bir sarışın. Bulut gibi bir allık gelip oturmuş yanaklarına. Çıplak bacakları çello yapıyor masanın altında.

Ulan, dedim arkadaşa, şu toplu tabanca suratlı da kim?

Dönüp baktı.

Vay anasını, dedi, yemliyor be!..

Bir tekme çıktı bacağıma. Horozağa yine "gıt gıt gıt" yapmaya başlamıştı. İkinci tekmeyi yiyince yine lokantaya döndüm. Bir tekme de ben salladım onun bacağına.

Tamam, dedim, yemliyor..

Toplu tabanca suratlı herif, ekmek yerine kadının yanaklarını yiyordu sanki. Koparıp koparıp atıyordu ağzına, neresi gelirse... Horozağa "gıt gıt gıt" yapıyordu durmadan. Çabucak döndüm. Üç tavuk yine koşuşup geldiler. İtişerek yem arıyorlar horozağanın gösterdiği yerden. Neyse biri bir porsiyon çerçöp indirdi gövdeye. Daha gırtlağındayken horozağa biniverdi dalına. Beriki basıyor çığlığı! Ama, o onun cilvesi. Ötekiler kös kös dağıldılar. Tavucuk yapışıverdi yere, horozağa, başarılı bir nutuk vermiş gibi, sıkı bir perdah yaptı. Geçivermişim kendimden. Kim bilir nerdeyim yine?

Birinci karşılaşma.

Affedersiniz hamfendi, "A" otobüsleri buradan mı kalkar?

Evet efendim...

– Şey... Acaba her gün var mıdır?

– Bilmiyorum efendim. Soruverin şuradan.

– Teşekkür ederim hamfendi..: Hava da birdenbire soğudu, di mi efendim?

– Evet...

– Müsaadenizle hamfendi..

Horozağanın aklı fikri analıkta... O sarışın yok mu, o sarışın! Tüm bitiriyor horozağayı. Ama, ne yapsa hiç! Sarışının aldırdığı yok. Ötekilerle çene yarıştırıyor. Ah, bir geçse eline! O modaya uygun göğsünü, o alagarson saçlarını marul topu gibi dağıtacak ya, bulamıyor fırsatını. Üstelik, öteki cariyelerine de kara çalıyor, küçümsüyor onları...

– Bu yaşta sutyen kullanıyorlar, aman ne ayıp, diyor. Boyanıyorlar bir de utanmadan. Ne olacak, bir porsiyon solucana..

Ötekiler de karşılıksız bırakmıyorlar:

– Peh peh peh... Sarışın bombayım diye mi şişiyorsun? Elinden gelse Mongolfiye balonu kadarını taşırsın ama, gelmiyor. Yumurtaların ortada, kızım. Utanır insan onları yumurtlamaya...

İkinci karşılaşma.

– Sizi ilk gördüğüm gündenberi... İnanınız ki büyülenmiş gibiyim.

– Beni mi! A-a.. Çok şey!..

– Kimseyi görmüyor gözlerim, hamfendi..

– Aman, bayıldım buna doğrusu!.. Çok şakacısınız..

– İnanınız hamfendi..

– Peki.. Teşekkür ederim o halde..

– Acaba tanışa...

– Hayır, hayır! Rica ederim, evliyim ben...

– Yaa!.. Öyle mi efendim! Yazık, çok yazık! Şey.. olabilir efendim... Yani.. yer varsa... demek istiyordum. Kim bilir? Di mi hamfendi?

– Bana bakın bana! Ben sizin bildiğiniz şeylerden değilim, annadınız mı! Şimdi polise..

– Susun rica ederim, Ayten hanım!.

– Bu kadarı da küstahlık doğrusu! Benim adım Nurten'dir, Ayten değil! Annadınız mı!

– Affedersiniz Nurten hanım, dilim kaydı.

Horozağa sarıkıza doğru yaklaşıyor. Arabası, kuyumcu dükkânı, hiç değilse bir apartmanı olmadığı ve yemleme metodundan başka metod bilmediği için kuduruyor, belli.

Üçüncü karşılaşmanın sonu.

– Bana geçirttiğiniz güzel saatler için size çok çok..

– Ben de size Ramazan bey. Cidden güzel eğlendik. Zevkinize hayranım doğrusu..

– Aman rica ederim Nurten hanım. Sizinle geçireceğim bir gece için hayatımı veririm. Buyurun, önce bir yemek yiyelim. Çok nefistir buranın yemekleri.

– Bilmem ki... Vakit de geç ama..

– Hadi hadi, buyurun... Çok kalmayız..

Ama ne yapsın? Yine de yemleme metodunu kullanmak zorundaydı. Önce bir solucan buldu, sonra başladı "gıt gıt gıt" yapmaya. Fakat bu kez bir civciv sesiyle gıtgıtladı. Sarıkız şaşkınlıkla bakındı çevresine. Elinde olmayarak sese doğru koştu. Solucan horozağanın önünde kıvrılıp açılıyordu. Horozağa yine civcivce gıtgıtladı:

– Buyrun hamfendi, bir yemek yiyelim...

– Çok kibarsınız delikanlı. Aile çocuğu olduğunuzu anlamıştım.

Hemen solucanı kaptı, sosyeteye özgü bir incelikle yutuverdi. İnce parmaklarıyla ağzını sildikten sonra:

– Çok teşekkür ederim mister, dedi. Tanıştığımıza memnun oldum.

Horozağa heyecandan unutuvermişti civcivliğini. O kaşar, kalın sesiyle homurdandı:

– Bir şey değil hamfendi. Bir solucan daha yer misiniz?

Dördüncü karşılaşmanın sonu, beşincinin başı.

– Dündenberi nasılsınız Nurtenciğim?

– Mersi hayatım. Ya siz?

– Daha sorulur mu şekerpârem!

– Ha, ne diyecektim... Bizi görenler olmuş. Demediklerini bırakmamışlar. Ama hiç de umurumda değil. Peh!. Seninle olduktan sonra...

– Boşveeeer! Ne derlerse desinler be!.. Hey, taksi! Bana bak oğlum!.

– Bi dakka Ramazancığım... Valla bugün işlerim var. Hemen..

– Eee, bırak dırdırı şimdi!.

– Valla çok kabasın..

– Ben mi kabayım? İneğe bak!. Atla hadi, atla! Dırlanma!

– Eşek gibi bir adamsın!.

– Çek oğlum falan yere!

Sarıkız neye uğradığını şaşırmıştı. Horozağa geliyor üstüne üstüne...

– İmdaaat! İmdaaat! Namusuma tecavüz ediyor, imdaat!..

– Sus ulan kaltak! diyerek kondurdu tokadı horozağa. Solucanı yutarken yardıma çağırdın mı ki, başın darda kalınca imdat istiyorsun?

Sarıkız çevresine bakındı. Bereket, bir gören olmamıştı. Yoksa, gücü yettiğince bağırıp, suçüstü yaptıracaktı horozağayı.

– Rica ederim, her şeyin bir yolu yordamı var. Ya bir gören olsaydı, beyfendi?

Horozağa kıyak bir perdah yaptı:

– Sus ulan! Solucanı yerken görmediler mi sanki?

– Ama ben sizi bir fabrikatör oğlu falan sanmıştım.

Şimdi, ne zaman lokantadan, pastaneden, buna benzer bir yerden çıkan bir çift görsem –karı koca, ya da yakın kimseler değillerse–, hemen aklıma bizim horozağanın yemleme metodu geliyor. Ya... Anladınız mı şimdi, niçin kıskıs güldüğümü?..

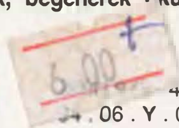

"ÖHHÖÖÖ!"de okuyacağınız hikâyeler, HÜSEYİN KORKMAZGİL'in çeşitli dergi ve gazetelerde yayımlanmış hikâyelerinin bir bölüğüdür. Yazdığı gibi yaşayan ve yaşadığı gibi yazan HÜSEYİN KORKMAZGİL, "en büyük düşmanım kalleşlik, döneklik, şarklı kurnazlığı ve emeğe saygısızlıktır. Her çağ, her dönem başka gülmüştür. Ama ben, öfkenin kahkahasını yakalamaya çalışıyorum. Çünkü yaşadığımız, sessiz bir öfkeden başka bir şey değildir. Sessiz ve sürekli bir öfke! Bu öfkeden neler doğacağını zaman gösterecektir. Mizahçı, kralın soytarısı değildir! Gerçekçi olmak zorundayız. Yazarı, sanatçısı, düşünürü kaytaran ülkeden hayır gelmez! Benim namus anlayışımı emek belirler" demektedir.

Şiir kitaplarının yanısıra mizah hikâyeleri de yazan HASAN HÜSEYİN'in bu kitaptaki hikâyelerini severek, beğenerek okuyacağınızı umuyoruz.

494 - 474 - 1
. 06 . Y . 0105 . 0717

KDV dahil